

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 kr. — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 " "
Égy hónap 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR**.

Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER**.

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ**.

Hirdetési díj:

Ha hasabos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések aiku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Legnagyobb bűn, a hazaszeretet.

Irta: **dr. Király Péter.**

Debreczen, nov. 19.

Embertársunk! a ki olvasod és átérzed papirosra írott szavainkat, — ne sirasd meg soha azt a néhány percet, mit velünk társalogva töltöttél el — kárpótoljon az a meggyőződés, hogy élünk még nagyszámmal itt ebben a hazában, **Arpád** hónapban, a kiknek lelkében hamisítatlan fájdalommal sir az üldöztetésre kárhozott hazaszeretet, és soha ki nem alvó tűzben ég — a guny és megvetés bűnös örjögésével megtámadott — Örökigazság istenérzete!

Kétségbeejtő tragikum az ez ma nálunk az elzüllött életkörülményeknek, de hiszen látjuk, tudjuk, érezzük — hogy ahhoz, hogy az igazságszeretet és politikai szeplőtlen becsület (melyet az embereknek rideg önzést hizlaló alacsony-sága halálra ítél, és vérfagyasztó elvetemültséggel meggyilkol) újból győzedelmi zászlót lobogtasson kezében és földi tekintélyének magaslatára visszahelyezhesse a köztudatban a honpogárok emberi méltóságát s a magyar államhatalom tekintélyét és fényét — hogy így, dicső voltának áldó szellemével gyakorolhassa felettünk az őt megillető uralmat . . . ahhoz, hogy bekövetkezzék valaha a miért évszázadok óta annyit szenved, annyit gyászol, annyit sir és annyit imádkozik a magyar: ahhoz, a ma alásülyedt nemzedék sorában, fájdalom! minden 100 ember közül 50—60-at kellene javító intézetbe vinni s emberi kötelességre megtanítani, avagy száműzni állami és társadalmi életünk tűzhelyéről, hogy ne rontsák itt többé a levegőt, — ne méltelyezék tovább embertársaik lelkét, ne gunyoljanak ki mindent a mi jó, nemes, igaz és szentes ne támogathassa közöttünk senki alacsony lelkével és romlott erkölcsével a bűnt s ne kergethesse aljas példaadásával az elzüllés és embert megbecstelelnítő rabszolgaság hinárjába az utánunk következő nemzedéket!

Hogy is lehessen majd egykor önértetes, férfias és jellemes egy mi utánunk következő nemzedék, mely apáinak csak bűneit, szegényét és erkölcsi alacsonyosságát ismeri.

Ezért sülyed, ezért rohan fel nem tartóztatható örült sebességgel az elzüllés posványába ez a nemzet, mert azok ollják bele a gonoszság iránti hajlamot, azok kedveltetik meg velők a stréber-séget és erkölcstelen pulyaságnak ezer meg ezer brovurjait, a kiket ők — a zsenge nemzedék — mint előljárókat tanító mestereket, szülét s legközelebbi

hozzátartozókat kötelesek tisztelni és szeretni, a természet öröktörvényeinél fogva!

Vajjon ha levethetőzhetetlen szerete-tünk s ragaszkodásunk, sőt maga az erkölcsi és fizikai kényszer fűz bennünket érdekközösségbe azokkal, a kik javithatatlan rosszak — lehetünk-e akkor mi erényesek, önértetesek, erkölcsösök és tiszteletreméltók valaha?! hogy ilyen esetben azok lehetnének, — én ezt nem hiszem, s bizonyára velem együtt senki sem hiszi!

Ezért a siralmas állapotért pedig legnagyobb hiba terheli ma nálunk a fennálló kormányrendszerit. — A kormány csak egy szentséget ismer, t. i. a saját önző uralmának és egészségtelen politikájának szentségét! . . . ennek a szentségnek feláldoz mindent! — feláldozza polgárainak becsületét, önértetét, emberi méltóságát s erkölcsi tisztaságát azáltal, hogy őket vagy lekenyerezi a maga érdekének előmozdítására, vagy hatán ez nem sikerül: erkölcsi és fizikai kényszerezőkkel addig zaklatja, addig kisérti, addig fenyegeti és kinozza a polgárokat, a míg szolgává nem aljasítja őket, legszentebb hitők és meggyőződésők tönkretételeáris. A kikkel pedig így sem boldogul, üldözi őket és hontalanná teszi saját hazájokban. Így . . . így . . . a szabadelvű kormány, különösen ma, a semmi politikai büntől, hazája tönkre tételére visszariadni nem képes báró Bánffy miniszterelnök vezetése mellett, — így ássa nap-nap után azt a sirt, — melybe a magyar állam szabadságát, becsületét, jó hírnevét, jövőjét és legszentebb hagyományait eltemeti . . .

És kérdezitek talán, miért történik mindez így, talán egy magasabb erkölcsi cél megvalósítása kényszeríti erre a kormányt és embereit?! — mert hiszen akkor mi magunk is megnyugvást találhatnánk valami módon abban a durva erőszak tényeit mentegető hamis szójátékban, hogy: **a cél szentesíti az eszközöket!** . . . Mi itt a cél? — Magyarország függetlenségének eltékozlása és anyagi jóllétének megsemmisítése! És mik az eszközök? — azt mindenki tudja, hogy ezek sem tisztábbak és nemesebbek, mint maga a cél! — Ha czáfolhatatlan bizonyítékok — megdönthetetlen adatok és tanúságok egész özöne nem igazolná e súlyos vádakat, vagy ha arról győznének meg bennünket a kormánypárt vezérei, hogy ők, a magyar nemzet javát mozdítják elő és mi talán szomorú félreértésnek és tévedésnek vagyunk áldozatai — ha a $2 \times 2 = 4$ alapigazság hatalmával számadatokban nem látnók magunk előtt hazánk és nemzetünk példátlan tönkre

Lapunk mai száma 12 oldalra terjed.

juttatásának bűneit, és ezt a bűnt a lelketlen és esztelen kormányrendszer és uralmi szellem tényeként magunk előtt beigazolvva nem látnók — akkor elnémulnának ajkainkon a vádoló szavak s felajánlanók erőnket és legjobb tehetségünket arra, hogy a kormány tényezőivel együtt és egyetértve dolgozzunk, nemzetünk s hazánk javára! De fájdalom! a jelen körülmények közt ezt tennünk nem lehet!

Oh miért adjátok el ti bíboros nagy urak a hazát?! hiszen még a legelvetemültebb vadállat is védi a maga barlangját s az is oltalmazza a maga hozzátartozóit — titóletek, emberektől, mi sem követelünk egyebet! Ugyan miként tisztelhezzünk akkor benaeteket, ha még ennyit is megtagadtok tőlünk, ha olyanira kíméletlenek és lelketlenek vagytok hazátok és nemzetetek iránt!?

A ki hazájának függetlenségét, vagyoni jóllétét, szabadságát s nemzetének keserves munkával összetakarított vagyont sőt mindennapi kenyerét is odaadja potyára egy olyan bűnben született és bűnnel táplálkozó fürtelemnek, mint Ausztria . . . mely bennünket példátlan vadsággal három—négy száz esztendő óta zsarolt és gyilkolt, — nemde méltatlan e az minden jóindulatra és kíméletre!?

Ez a gyönyörűséges szomszéd a ki minden falat kenyerét tőlünk koldulta vagy csalta, a ki ma avval akar bennünket hálából megtisztelni, hogy gyermekeinket, ifjainkat — honáruolökká, hitszegökké, — törvényt, jogot és becsületet meggyalázó gazemberekké alcsonítsa, kiölve belőlök a legszentebb erkölcsi erényt, a Hazaszeretetet! Avagy lehet-e más egyéb céljok azoknak a *bécsi jó madaraknak*, a kik alkotmányos királyunk félrevezetésével s bűnös tévedésbe ejtésével azt a hallatlan merényletet követték el, hogy Hentzi Henriknek, ennek a minden emberi érzésből kivetkőzött szörnyetegnek, ennek az elvetemült esküszegőnek — ennek a Hazánk függetlensége s szabadsága ellen támadó fegyveres gonosztevőnek gyűlöletes szobrát ereklyévé avatják s a magyar katona iskola udvarán állítják fel, e tanintézet növendékeinek hallatlan példányképül, mint hajdan egyik *legdicsebb császári hős katonát!*

Ime a magyar hazaszeretetnek oszták császárimádássá fajulása!

Ennek daczára a magyar kormány Ausztria barátsága után bomlik s hogy ezt a barátságot kikunyorálhassa, oda adta annak ajándékba mindazt, a mi e haza előtt szent és drága, — sőt arra törekesznek kormány férfaink, hogy

nemzetök erkölcsét is meghamisítsák, hogy így a nemzet az ő eljárásaitak jónak, üdvösnek és bölcsnek minősíthesse és azáltal mondjon le hazájáról — vagy arról — becsületéről, szabadságáról Ausztria javára — s dobja magát az emberi elaljasodás posványába és vetkőzzék le minden emberi méltóságot — hogy így képes legyen dicsőíteni a bünt és elkárhoztatni az erényt — és képes legyen magasztalni azt a politikát, amely így megbecstelenítette polgáraiban és nemzetében az ősi erényt.

Ily körülmények közt — szállalj meg embertársam . . . és mond ki minden tartózkodás nékül, hogy vajjon a kormánypártiak, a kik így cselekednek — várhatnak-e tőlünk kiméletet és tiszteletet . . . ?! Lehet-e követelni tőlünk — ha lelkiünkben önértékesek és szép-lőtelenek vagyunk — lehet-e azt követelni, hogy ne ostorozzuk a fennálló kormányrendszert és szellemet?! ha mindez lehetséges, akkor ki van mondva hogy nálunk ma: **Legnagyobb bűn a hazaszeretet!**

A képviselőház ülése.

A Nov. 17-iki képviselőházi ülés az előző zajos ülést is meghaladta. Hogyne? A Hentzi-szobor ügyben kiadott hadiparancs az egész Magyar nemzet legérzékenyebb részét érintette kiméletlenül s szöktette szívéből arcába a vért.

Ereznie kellett ezt a Nemzet képviselőinek is és ezre is általában, de a minnek kifejezést csak az ellenzék adott, t. i. a 48-as függetlenségi párt, — de ez aztán adott is úgy, hogy meglegedhet vele a megbántott Nemzet és elvonhatja belőle a következtetést a kormány és a kibékülés dacára is ezzel a türelmes és engesztelőkenysegre hajlandó Nemzettel, kihívólag paczkázó osztrák szoldateszka.

A Ház padsorai most egészen megteltek. Éreztek, hogy nagy nemzeti erkölcsi ügyről

lesz vita, nagyobból, mint a Magyar állam legvitalisabb anyagi ügyei is.

Napirendelőtti vita tárgyává tette az ellenzék a Hentzi-szobor-ügyet.

A kormány tagjai majdnem teljes számban voltak jelen, holott máskor a piros bársonyszék kugrancsak megszámlálhatók az üresség miatt, mert a miniszterek vagy éppen nem foglalják el, vagy ha megjelennek is, kimennek a folyóóra, hogy ne hallják az ellenzék metsző érveit, — a kormány ellen, amely a magyar Nemzet és állam érdekeit vagy tehetlenséggel, vagy káros tevékenységgel eljátszja.

Jött Bánffy b. egyenesen a királytól. Ott volt Fejérváry b. honvédelmi miniszter is.

Mindjárt az elnöki — Szilágyi Dezső — bejelentések után felállt Kossuth Ferencz. Hangjában már zúgott a vihar, ami Nemzetével együtt — Nemzete szívével érző keblében dult. Rámutatott a Nemzeten ejtett ama legeslegújabb sérelemre . . . rá a min. elnök azon következtetésére, önmagamagával ellenkező válaszára, amit a Nov. 11-iki interpellációra adott, hogy t. i. az »Armeblatt«-cikke nem tartalmaz semmiféle tendenciát. — Ime a tegnapi — Nov. 16. — megjelent hadiparancs szóról-szóra az »Armeblatt«-szavait reprodukálja s legéklatánsabb cáfolatát tartalmazza Bánffynak. Elvállalja-e ezért a felelősséget s megegyeztetheti-e magyar önértékel, hogy még most is megtartsa helyét?

Bánffy sajátos cynizmusával, azon ürügy alatt, hogy a kérdés napirenden nincs, kitért az egyenes felelet alól s csak azt hajtogatta, hogy adott feleletében nincs ellenmondás, mert az »Armeblatt« nem hivatalos és semmiféle viszonyban nincs a hadügyminiszterrel.

Ez a cynikus felelet megdöbbenéte még saját pártját is, amely kínos csendben maradt, míg az ellenzék gunyos lenézéssel mérte végig a tehetlenül vergődő min. elnököt.

Eőtvis K. azon megbotránkozásnak adva kifejezést, hogy azt a szobrot, amelynek lehetett volna bárhol másutt helyet keríteni, csak oly helyre nem szabad állítani, ahol a nemzet ifjúságának szolgáljon példányképpül: kérdi, hogy a magyar kormány előzetes hozzájárulásával merésze-e a hadügyminiszter intézkedni? . . . követeli a haladéktalan és határozott választ, hogy

»udja meg a Nemzet: kinek köszönheti ezt a legújabb merényletet?»

Rátáry László »megható vonásokkal festé a Nemzet fájdalmát a gyalázatos tény felett. Nem a király tetteit bírálja, de hibáztatja tanácsadóit, Krieghammer, a ki Magyarországnak is alkotmányos hadügyminisztere. Szomorú jele ez annak, hogy a király és Nemzet közt a kibékülés nagyon messze van, mert különben nem állítanak Hentzit példaképül a magyar ifjúságnak. Ha ezért a merényletet nem kap elégtételt: a Nemzetnek az aradi Golgothán ütött sebe újra felvérzik s úgy vesz magának elégtételt, ahogy tud.

Hentaller Lajos Tisza Kálmán nyilatkozatát a Ház naplójából olvasta, a mit a Janszky affér alkalmából mondott, amelyben elítélte, hogy ha katonák politikai színezetű dolgokba beavatkoznak, Tisza és a többség most is úgy gondolkozik.

Barttha Ödön követelte Bánffy nyilatkozatát. Vagy még nagyobb serelemet készít elő? (»Ki kell dobni« zúgott fel az egész ellenzék.)

Endrey Gyula a legnagyobb felháborodással tiltakozott a Nemzet méltóságát mélyen sértő merénylet ellen, melyet ha elürnénk: fiaink megátkoznának érte.

Bod a Vilmos sürgette a nyílt, férfias nyilatkozatot, mely ha késik, még fokozódni fog az elkezeredés.

Pichler Győző jellemezte Hentzit, aki térdre borulva kért Kossuth Lajostól kegyelmet. Krieghammer szembe szállt a királyal s a Nemzet ellen alávaló merényletet követelt el.

Az elnök az »alávaló« kifejezést megrotta.

Pichler — folytatva — figyelmeztetett ez eset következményeire: ha nem adnak elégtételt, annak az emlékek elvitelénél még magyar vér fog folyni.

Barttha B. a keserű érzéssel panaszkolta, hogy mily szomorú jutalmat kap a Magyar Nemzet önfeláldozó hűségéért. A Hentzi képe olyan, mint a gyilkosé, aki megölt egy özvegy anyát, a kinek képét a mo-toha apa, elrettentésül a gyermekek szobájába akasztotta fel. Bánffy is azt óhajta, hogy a Magyar Nemzet ifjúsága csókolja meg anyja gyilkosának képét. (Szégyen! Gyalázat! zúgja az ellenzék.)

Mütermében.

A »Debrece« tárczája.

Nem Páris, Nem München, nem is Budapest ateljeiről van szó, hanem csak egy szerény debreczeni házikóról a Késes-utczában. Megfordultunk e házban s a hazigazda bevezetett bennünket egy üvegtetejű szobába. Ez a müterem.

Ugyan-ugyan — kerdezik bizonyára a nyafas olvasók — talán tévedés van a dologban? Soha se hallottuk semmi híret.

Oh nem, tisztelt műpartiói közönség! tévedésről szó sincs, igazi mü-teremben voltunk. Gyengébbek kedvéért még azt is eláruljuk, hogy a művészt, ki benne dolgozik, Tóth Andrásnak hívják.

Hetköznap, egyszerű név, talán azért is nem ingerelte még eddig az Önök füledobját? No mindegy, — mar csak elmondjuk azért hogy miket láttunk a müteremben.

Láttuk a Kossuth Lajos álló szobrot . . . Fog-e állni valaha nagyban a nagytemplom előtt? Émelnek-e egyáltalán e minden nagyok fölött kimagasló alaknak emléket Debreceben?

Ma nem mutat erre semmi jel. A nagyban dühöngő hyperloyalitás úgy fogja fe a dolgot, hogy addig, míg Ö Felsége él, erre gondolni sem lehet. Veszedelmes bárgyuság, de existál. Lám a miskolcziai nem csinálnak ebből semmi skrupuluszt, hanem felállítottak a szobrot. Hja! paraszt az mas — mondják erre hangadó uraimék: Miskolcz »non coronat« Pedig coronat.

Hát bizony ennek a Tóth András Kos-

suth-szobrának már legalább is öntésben kellene lennie, hogy mihamarabb hirdetné Debreceben a legdicsőbbnek dicsőségét. A talapzaton Kossuthnak pompásan eltalált férfias alakja áll szóuoki poseban, bal-kezában hüvelybe rejtett kardját tartva. Jobb felől egy zászlóartó honvéd tekint fel reá atszellemült arczzal, bíról Hungaria alakja nyújtja fele a nemzet babékoszorúját. A legsikerültebb kompozíció. Csak látni és ismerni kellene.

Az eddig begyűlt pénz talán elég is lenne rá, hogy elkészüljön. Hogy is állunk a gyűjtéssel?

Nem ártana, ha a »Debrece« állandó rovatot nyitna »S c o n t r o« czímmel s az ezeryni elintézetlen ügyek közt minden számban ezt hozná első helyen: »K o s s u t h L a j o s n a k m é g n i n c s s z o b r a D e b r e c z e n b e n.«

Lássuk a Bocskai álló szobrát, A nagy fejedelem lábai alatt kétéjű-sasos zászló hever; az alak harcra vezénylő, elszánt, férfias, nemes. Kardját jobbajával hüvelyéből kiemelte.

A hajduknak nincs pénzük, vagy akaratuk. A szép kis szobrot pedig lepi a por.

Láttuk a »debreczeni szabadságszobor« mináját is; azt, a melyre némly nagyok azt mondták, hogy nagyon rebellis. Ha nekik egy honvéd alakja rebellis, azt tudjuk be az ő hazafias felfogásukok; nekünk ez a szobor így jó amint van; diszél szolgálna városunk akarmelyik terének.

Erré a szoborra is volna már pénz; Tóth András felállítaná azért az összegért a szobrot. De hát nagyon rebellis.

Vannak Tóth Andrásnak népies genre-ü művei is. »Pányvavető csikós«-a megszólalásig hű hortobagyi alak. Ez évben Franciaországban a nemzetközi tárlaton volt kiállítva s bronzéremet es nagy díszoklevelet nyert érte a művész. A »Pusztai fia« szintén hortobagyi alak. Ez József főherczeg tulajdona.

A müterem egyik disze Szilágyi István tudós mészobra is, melyet megrendelésre készített a művész s mely Maramaros-Sziget tóterét fogja díszíteni.

Láttunk ezeken kívül két magas reliefben kidolgozott mellképet. Kossuth Lajost ábrázolja mind a kettő. Egyik az 1848-9-ik nagy i ökből, a másik öreg kora legutolsó napjaiból. Ezzel a két művevel Tóth András ugyszólván megalkotta Kossuthot. A megszólalásig hű hasonmái ezek — művészi kivitelben — a magyar nép atyjának.

Lesz alkalmá Debreceben városának meg szemlélni e műveket, mert már párnap mulva ki lesznek téve több előkelő kereszkodó kirakataiban s ott huzamos ideig lesznek láthatók.

Tóth Andrásnak e két művevel az a czéje, hogy a magyar nép legszegényebb rétege is olcsón birtokába juthasson Kossuth Lajos hű képmásának. E czélból felküldötte műveit Budapestre s fölülbíraltatta a legilletékesebb férfival Kossuth Ferenczcel, ki is a következő levélben tett eleget a művész kívánságának:

Tisztelt Tóth András urnak
Debreceben.

Köszönettel vettem azt a két magas domborművet, melyeket nekem megküldeni szives volt és amelyek Istenben boldogult

Barabás azt a szégyenoszlopot új helyén épp úgy megveti, mint Bánffy, aki azt oda állítja. (Barabást az elnök rendre akarta utasítani, de az ellenzék folyton oly nagy zajjal éltette Barabást, hogy a zaj új meg új csengetés daczara sem csilapult. Végre mindent tulharsógó hangját használta fel s utasította rendre.)

De ekkor az egész ellenzék magáévá tette Barabás kifejezését s egyhangulag kiáltotta:

»Mi valamennyien megvetjük Bánffy-t. (Az elnök hiába csenget az éljenzés zaja nem csilapult. Több képviselőt nevének nevez, végre Polónyit utasítja rendre.)

Polónyi: »de én azért mégis fokozott mértékben vetem meg Bánffy-t.«

A ház izgatottsága miatt maga is idegessé lett elnök aztán azt az intést adja, hogy respektálják az ő kijelentéseit, mert inkább leszáll az elnöki székről, mintsem az elnöki szék tekintélye az ő elnöklése ideje alatt menjen tönkre.

Erré az elnököt az ellenzék ugyan lelkesen éltette, de valaki azt is odakiáltotta: »Bánffy az oka.«

Kubik Béla, Olaj Lajos és Balogh László követelték még, hogy a Hentzi szobor kérdés napirendre tűzessék. S ezután Fejérváry Géza honvédelmi miniszter vállalkozott arra a szerencsetlen szerepre, hogy Hentzit rehabilitálja. Még azt is megpróbált az alkotmányos miniszter hogy állást foglaljon Krieghammer rendelete mellett; történelmi fejtegetésekbe locsátkozott Hentzi védelmére, a mely merészséggel a helyett, hogy oltotta volna, méginkább szította a tüzet.

Rigó Ferencz dühre ingerülten kiáltotta közbe:

»Botrány, hogy itt merik Hentzit védelmezni! s botrány! botrány! kiáltások közt rohant ki a folyosóra.

Fejérváry még inkább felzaklatta aztán a közérzületet azzal, hogy a közvélemény ellenében egész flegmatikus impertinenciájával azt merte mondani, hogy a Hentzi elleni vád bizonyítására akta nincs, tehát bebizonyítva sincs, sőt odavetette, saját jellemét is illusztrálva, hogy nem tudja, ha Hentzi helyén ő is, úgy nem tett volna-e? Meg is kapta érte az ellenzékétől, a hovávaló: Reichsráthba utasítást.

Szokott katonai illemét is elővette: »Nekem hiába kiabálnak! De sie'ett is aztán

édes atyámat ábrázolják fiatalabb és idősebb korában.

A két dombormű valódi művészi becses bir a kidolgozásban és tekintve az árt amelyért e két művet forgalomba bocsátani szándékozik, nagyon is méltó arra, hogy az országban terjesztessék azok közt a hazafias érzelmű polgárok közt, akik kegyelettel viseltetnek a magyar nép édes atyján. k emléke iránt.

Budapest 1898. nov. 2-án.

tisztelő honfitársa:

Kossuth Ferencz.

Tóth András személyesen is tisztelgett Kossuth Ferenczét, a ki őt a legszívebben fogadta s műveiről a legkedvezőbben nyilatkozott, (E sorok írója mint fültanu bizonyíthatja ezt.)

Tóth András igen olcsón 1 frtért adja e domborművek darabját.

Szeretjük hinni, hogy minden magyar ember megrendeeli a művésznél. Faldiszül alkalmasabbat senki nem vásárolhat.

A késes-utcai műteremből a legkellemesebb benyomással s azzal a tudattal távozunk, hogy Tóth Andrásban Debreczen városa igazi művészt bir, a ki elvégre pártolást is érdemelne már!

Sziriusz.

beszédét bevégezni s be is végezte azzal a zaradékkal: »sz ellenzéknek nincs oka ebben a dologban sérelmet látni!« (?)

Szegény kormánypart leverten hallgatia kiváló férfiát, arczára írva látszott: »ments meg Uram barátaitom!« *)

Thaly Kálmán és Kossuth F. személyes kérdésben való felszólalásuk után be rekesztette az elnök a napirend előtti vitát, de határozat nem leven, a kérdés nem tekinthető elintézettnek s a tegnapi ülésen — nov. 18. — folytatták.

Az ülést befejezték azzal, hogy a Ház többsége elfogadta Örléy K. az indemnity napirendre tűzését tárgyazó indítványát. De az ellenzék a házszabályokból kimutatván, hogy az indemnity ki nem volt tűzhető tegnapra, Horánszky, Holló, Sággy felszólalásai után az elnök ki is mondotta, hogy az indemnity nov. 18-án nem tárgyalható s az ülést egynegyed háromra berekesztette.

Debreczen, november 18.

Névszerinti szavazások töltötték ki a ház tegnapi ülését nagyrésztben. Következetes, hogy a többség elvetette a Barabás Béla és Ivánka Oszkár indítványait. Az elnök — Szilágyi Dezső — a szavazások után holnapra kívánta az indemnity tárgyalását napirendre tűzteni. Az ellenzék részéről Holló Lajos szólalt fel, nem tett kifogást az ellen, hogy a indemnity holnapra kitűzessék. de kérte, hogy előbb a Hentzi ügyben tegyen a kormány megnyugtató nyilatkozatot és adassék alkalom, hogy az ellenzék a maga részéről is ezen tárghyhoz minden oldalról hozzászólhasson. Azért indítványozta, hogy az indemnity előtt a következő ülésre a Hentzi ügy is napirendre tűzessék.

Rakovszky Istvan ezt az indítványt pártolva, még azt is indítványozza, hogy a Ház, Erzsébet királyné holnap nevenapján ne tartson ülést. Ez utóbbi indítványt báró Bánffy elfogadta, Holló ellenében ellenezte, mire Madarász József szólalt fel és szívhez szóló hangon kérte meg a többséget, hogy yne engedje ezta zországot megbecsülni. Az öreg elegikus szavai és mélységes hazafiai intése ismét nagyhatást tettek.

Az elnök tett még néhány megjegyzést kijelentvén, hogy az ellenzéknek elég módja van a kormánynak a Hentzi-ügyben elkövetett hibáit az indemnityvita alatt is tárgyalni, de Holló Lajos ragaszkodott az indítványhoz. Az egész ellenzék hozzájárult ahhoz, Bánffy azonban és a többség ellenezte, s így hétfőn a Hentzi-ügy csak a napirend előtti felszólalás: formájában kerül napirendre.

Az ülés már 12 ó. 10 p. véget ért.

Ma tehát nincs ülés, s a legközelebbi ülés hétfőn lesz.

BELFÖLD.

Br. Fejérváry és a Hentzi ügy. Nehány lap azon célzatos híresztelésével szemben, mintha Fejérváry a képviselőház tegnapi ülése előtt lett volna kihallgatáson a királynál és mintha képviselőházi kijelentését csak is legfelső felhatalmazás folytán tehette volna meg, tévedésen alapul. Tény az, hogy Fejérváryt őfelsége a tegnapi nap folyamán csak egyszer, még pedig a képviselőház ülése után fogadta, de a fogadási órát a honv. miniszter még a délelőtti órákban, a képviselőház ülése előtt, egészen más természetű ügyben kérte ki.

A magyarországi románok akciója. czim alatt közölt tudósítást, melynek tartalmát Podoba Vazul, a Economul vezérigazgatója nyilatkozatában mint teljesen valótlan tüntetett fel, a »K. É.« kolozsvári levelezője a czáfolattal szemben is fentartja. Podobáék

*) És az 1848-9-es honvédek ennek a miniszternek akarják kezébe adni az öreg honvédség ügyének kezelését, azok a honvédek akik Bndavár bevételkor, Hentzit megérdemelt sorsára juttatták. Szerk.

igen gyakran és mindig úgy szoktak gyűlésezeni, hogy az amit tárgyalnak, köztük maradt szó legyen.

Nem is igen szokták értekezleteiket hirdetni és most is csak véletlenség dolga, hogy akadt közöttük egy jóra való uri ember, aki a részleteket elmondotta és az adatokat közölte. (Ez adatokat a K. Á. szerkesztősége a Mibók-féle kompasz adataival összehasonlította s mindenben megegyezőnek találta.) Hozzátehetjük még azt is, hogy a templom építési terve komoly terv és hogy a községi milleniumi iskolával átellenben levő Csorkuj-féle szép sarok telket szemelték ki a templom helyéül.

A nemzeti párt tegnap este Horánszky Nándor elnöklete alatt újból folytat a minap megkezdett tanácskozását. A párt tagjait az elnökség felkérte hogy a tanácskozást titokban tartsák, míg a párt megállapodásra jut. Csak annyi tudódott ki, hogy a parlamenti harcraól folyt a vita, a mire nézve tény, hogy a párt jelentékeny többsége a végletekig menő küzdelmet óhajtja, míg a kormány a kiegyezés kérdésében kielégítő nyilatkozatot nem ad. A kisebbség azonban a folyó ügyeket, s így az indemnityt nagyobb akadályok nélkül engedné elintéztetni.

A kis lutri, meg a nagy lutri.

Irtá: **Gondi Károly.**

I.

Kis lutri.

Kis szekeres, nagy szekeres, mind megissza, amit keres. És ez úgy van. Bugyi Sándor, kit Kerekes segített fel a szárnyas ló hátára, mostanáig sem vitte tovább a lovánál; míg a ló tovább viszi, ha gazdája az egy vagy két galambon vagy a borközi állásban fenakad. A nagy szekeres sem halad előbbre, mióta Gútra jár az extra vicinális.

A szegény vegetáriánus ló még a nagy úraknak is keres; futtatják mint a bolondot, míg a szegény ember maga magának kenyérfutója.

Szó sincs róla, a ló sokat keres, birja is jobban a strapát, ha nyolczszor oly erős, mint a gazdája, kivált ha mágnás és nem talyigás.

Az Isten fel is vitte dolgát. Szárnyasnak festik a költőnek; nyergesen állítják ki a hadseregnek, a királynak, a fővezérnek. A lóerő mértékegysége a gépek munkaerejének, a kultúra uhatásainak.

Milyen szép eredmény, ha meggondoljuk, hogy van olyan gőzgép, mely 300 lóerőt egyesít magában és 2400 munkást képvisel. Az ember így fel van mentve a nehéz munkától, csak mint felügyelő őrködik a szörnyek felett.

Ha meggyöngülnek az erők, szaporodnak a kórházak és mentők. Hogy a kultúra nálunk mennyire halad, bizonyítja, hogy a főváros mentőegylete most úi tíz év alatt százezredik ténykedését. Európa szépen civilizálódik, — kivált ha egyre katonásdit játszik.

Ha egyre apad a kézmű-ipar, a munkakereset, a ló nélküli ember, ki legfeljebb csak a ló fejével dicsekedhetik, szerencsét próbál, még pedig hányféle módon.

Sokszor keresztezi a sok szükség a háznál egymást; azt sem tudjuk, kinek szolgáljunk legelőbb. A házbér, koszt, tüzelő és cselédbéren kívül ott strázsál váratlanul a kontósinas és végrehajtó; a humanitás és apothésitas felkent bajnokai sem nézhetik tetlenül a más országok dicsőségeit, közülök ki szoborra, ki templomra kéreget... most csak e kettő járja, mióta kenyeret kérni tilos... a város szedi előlük. — Nem is büntetném azt soha, ki élelmi cikket lop. Hát nem okos, ki azért zárhatja el magát, mert éhes?...

A váltó és rátalejárt is lidérczként kísérget; a biztosító és egyéb bizonytalan vállalatok fizetési dátumai is felbukkannak a fali naptáron; végre a szemét- és vízhozás apró kalamitásait is túrnunk kell, mert könnyen kiteszik a szűrünket. — Az állam a

házbért szörnyen védi; hogyne, ha ő mindenütt a házi úr.

Majd a szőlő- és temetőcsész teszi jelentéseit, hogy feltörték a pajtát, vagy elloptak a szomorú körifát és hogy a tolvaj nem igen fel a sókristálytól. A szőlő — ha mindjárt a seta, vagy sestakertben van is — nem luxusból, de szükségből ered, mert nem akarunk a műbortól még jobban kábúlni. Hogyne volna oly prózai az élet, ha a rossz bor nem inspirálja a költőt? ... a rossz borral a versek is romlottak; a főtí dal bizonyosan nem vinkóágyban született. A temetkezők is jobban boldogulnak, ha a filoxerának nem tudják sem elejét venni, sem végét vetni.

Teremtő Isten! ily nyomorult világban mit is kezdjen a megszorított ember? Ahol nagy a szükség, ott a zalogház a legközelebb es boldog, akinek van még egy kevés ingóbingó csecse-becséje. Itt tiszter is megfizeti a nagy kamatot, hogys-e a holt tékétől örökre megválna. — Családi erektől, örökségtől megválni... hogyan lehetséges?! A czimer ékíti az ezüst talat, csak nem engedjük, hogy más idegen egye róla a pecsenyet, meg a kompotot?! ... a végtelenségig védjük annak birtokjogát a nyomor sánczain belől, míg a dob nem intez ellene vegrohamot.

De hát kinek az Istenén fivül nincsen senkije, ki teljesen elhagyott, az mit kezd? Elmondja napjában az imádságot és a sok hányattatás után vegre a «Jó Remény» fokánál kiköt. A messze ég azonban sokszor süket és ha hallja is, nem segít rajtuk közvetlenül, mint hajdan, mikor Krisztus meg a földön jár. Most csak mentő anyyáit küdi álmunkban, kivel harom ragyogó számot illeszt a mennyei boltra.

A három szám rögtön meg lett téve; meg a két pengő sürgönydíjat sem sajnálta a szegény... most vagy soha! euyhitve lez a család nyomorán!... A remény első fokán is túhaladt a nyomor; így hág a másodikra és tovább, mert a reménység egyre csal és csalogat. Ezek az örök reménykedő optimisták.

Van azonban sok pessimista, ki a legjobb akarat mellett sem tud almodni és ha almodik, nincsen köszönet benne. Mit rakjon, ha meg agyában is a feleségével vagy anyósával civakodott?... teone az életkorukat, de hát ebben is rég megcsalták... ilyenkor az almoskönyv is nagyot asit Fortúnának.

Nemrég elhunyt egy gazdag özvegy nő, ki végrendeletében úgy vigasztalta szegény rokonait, hogy: nem szegény ember kezébe való a vagyon. Hát ily antiszocialis elvek mellett, nem csoda, ha a szegényt az ág is huzza, kivált, ha a vastagjára felkötö magat.

Szegény kis lutria! mi lesz nélküle a nagy Ausztria? Nepének utolsó reménységára, így letűnt az örök homályba!...

Aludj el örökre szegény!... mit almodnál napról-napra, évről-évre, ha nincsen semmi sem elterve!

A sok felgyült tarka reskontó jó lesz koporsódba forgacsnak, a hitvány szavazati jegyed pedig elég alacsony fejpárnának.

Nyilvános köszönet.

„A magyar nemzet pusztulása (olajositas miatt) című művére dr. Király Péternek utabban a következők fizettek elő a szerzőnél:

Debreczenből: Geréby Pal nagykereskedő ur 1 diszpeldányra, Nagy Sándor timar mester ur, (diszpeldányra,) Gondy Károly feuyképező ur (diszpeldányra.)

Zoványról (Szilagy megye) Visky János földbirtokos ur, (diszpeldányra.) Ince Károly földbirtokos ur (diszpeldányra.)

Bakonyszegről: Szele György ev. ref. lelkész ur.

Téperől: Községi könyvtár diszpeldányra,) és Széll Sándor ur.

Tűréről: (Közismegye) Simay Ferencz földbirtokos ur (diszpeldányra,)

Paczalról: (Szilagy megye) Varga Kálmán községi jegyző ur, (diszpeldányra.)

Csermelyről: (Borsod megye) Sturman Lénárt ur.

Gölniczbányáról. Legány Ede ur (diszpeldányra)

Ecsédről: (Heves m.) Kovács Alajos ur.

Vereczéről: (Nógrád megye) Liskay Bazonyi műépítész ur.

Magyaróvárról: Kulcsár Endre adótsz ur (diszpeldányra.)

Fogadják nemes párfogásokert mindannyian, ugy a szerző, valamint szerkesztőségünk őszinte köszönetét.

H I R E K.

* **Presbyteri gyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma a f. hó 13-án tartott gyűlésről lemaradt ügyek tárgyalása végett 1898 nov. 20-án d. e 10 órakor folytatólagos gyűlést tart. Az elnökség.

* **Kinevezés.** Lapunk egykori munka társát Klejn Lajost a Nemzeti balesetbiztosító társaság igazgatósága a debreczeni főügynökség titkárává nevezte ki.

* **Zeneakadémiai hangverseny.** Tóth Árpád igazgató-tu ajdonos f. hó 24-én csütörtökön művészestélyt rendez a Debreczen, Szent-Anna-utca 13. sz. alatti zeneakadémiájában. Szives közreműködésüket megígérték: Leopold Francziska urnő, a helybe i színház előnyösen ismert tagja; Tóth Elemér zongoraművész Budapestről és P. Nagy Zoltán ev. ref. tanítóképezdei tanár. — Közreműködnek továbbá Asbóth Vilma zeneakadémiai tanárnő, Friedmann Samu zeneakadémiai tanár és Tóth Árpád igazgató. A változatos és élvezetesnek ígérkező műsor a napokban lesz közzéteve. Belépti jegyekül a meghívók fognak szolgálni.

* **A joghallgatók becsületszéke** e hó 18-án este 6 órakor tartott alakuló közgyűlést dr. Barth a Béla jogkari dékan elnökle alatt, melyen minden évfolyamtól k é t k e t tagot választottak a becsületszék tagjaivá. Ezek: K u n Béla, V a s s Gyula a 3-ad, B a l o g h Sándor, L a k a t o s Gábor a 2-od, és F r a t e r E n ő, V á r r ó Géza az első évről. Pótagok: M a d a r a s s y Gyula S z i t h a Sándor, D o m o k o s Andor. Kívánatos lenne, ha a becsületszék határos működésével véget vetne a jogakadémian annyira elharapózott párbajmániának.

* **A főiskolai Magyar Irodalmi Önk. Társulat** ma este fel 8 órakor rendes közgyűlést tart, melyen M o c s a r y Miklós 2 jh. előad az ornamentikáról. Erdekes szavaltok is lesznek. Vendégeket szivesen látunk.

* **Kuriai ítélet Gallovich és társai párbajgyűlésében.** Gallovich Jenő volt debreczeni, jelenleg pécsi hírlapíró és társai ismeretes párbajgyűlésben az utolsó fórum, a Kuria is meghozta ite etét. Gallovich Jenőt a törvényszék 7 rendbeli párbajért két évi, a kir. tábla egy évi; Szathmáry Zoltán hírlapíró a törvényszék két rendbeli párbajért két havi, a tábla egy havi; Halász Lajos hírlapíró a törvényszék egy havi, a tábla 1 1/2 napi; Löw József hírlapíró a törvényszék 8 napi, a tábla 5 napi; Redl Siegfried hivatalnokot a törvényszék 3 napi, a tábla 8 napi, Tarony Albert gazdálkodót a törvényszék tizenégy napi, a tábla hat napi; O r m ó d i Vilmost a törvényszék 1 havi, a tábla nyolcz napi; Lindenfeld Ede bivatálnokot a törvényszék 8 napi; a tábla helyben hagyta; dr. Tervey Tamást a törvényszék 14 napi; a tábla 8 napi; Schlachta Jenő földbirtokost a törvényszék 5 napi, a tábla helybenhagyta; Bodnár Géza hivatalnokot a törvényszék 8 napi, a tábla 3 napi államfoghazra ítélte. — A kir. Kuria Losonczy Ödön kuriai bíró előadása alapján m. hó 25-én tartott ülésén a királyi tábla indokainál fogva helybenhagyta. Az ítéletet legközelebb a törvényszéknél kihirdetik a vadlottak előtt.

* **Petőfi dalkör.** — A Petőfi dalkört igen szép kitüntetés érte, amennyiben a Jókai Mór elnökle alatt álló «Petőfi Társaság» mely irodalmi egyleteinknek egyik legkedvel-

tebbje — belépett alapító tagjai sorába s erről a társaság főtükara S z a n a Tamás ur meleg hangu levélben értesítette a dalkör elnökét. — A dalkör zászlóalapjává pedig egy kedves fiatal leányka, K. L u k a c s Mariska 21 frt 20 krt gyűjtött, melyhez a következő szives adakozók járultak adományai kal. u. m. Dr. Volaffka Nándor v. püspök 5 frt, Aron Manoné 1 frt, özv. Béressy Samuelné 1 frt, özv. Komlóssy Imrené 1 frt, Komlóssy Arthurné 1 frt, Komlóssy Dezsóné 1 frt, Szunyogh Sándorné 1 frt, Szalay Józsefné 1 frt, Tolnay Etelka 1 frt, Tarkányi Péter 1 frt, Nyikos János 1 frt, Polgári Imre 1 frt, Nemes Gáborné 50 kr, N. N. 50 kr; Szemere Izabella 50 kr, N. N. 50 kr, Komlóssy Lajos 40 kr, Komlóssy Imre 40 kr, Komlóssy Rózsika 20 kr, K. Lukács Mariska 1 frt, Borus Béta 1 frt, Bathor Debreczeni Lajos 20 kr, együtt 21 frt 20 kr, — Eddigi zászló alap u első kimutatásunk szerint volt: 116 frt 92 kr, melyhez adva a fenti 21 frt 20 krt összesen 138 frt 12 kr a jelenlegi alap. — Fogadják a mélyen tisztelt adományozók és a kedves gyűjtő kiasszony a dalkör nevében hálás köszönetemet Debreczen, 1898 nov. 17. Nagy Ferencz a Petőfi dalkör pénztárnoka.

* **A Csokonai emlékünnepe.** »Hull a levél hull a fákról, közeledik a karácsony és valami édes, bús melegség költözik az emberekbe, mikor a szeretet ünnepe gondolk. Derék ifjaink azonban nemcsak a szeretetet, hanem a kegyetele is apolják mikor évről évre nagyjaink emlékét felújítva, ünnepeket rendeznek.

Ma már az ifjuság tuláradó érzelmem elégszik meg az iskolaterem szük korlátaival, de tulajdon azon. Az érzelm közös a népben s a nagy eszmék diadala mindenütt gyarant érezhető. C s o k o n a i V. M. is egyike volt a nagy eszmék bajnokainak, uttörője, megalkotója e jobb s sebb magyar kulturanak, melynek falaihoz költeményeivel s egyéb műveivel szolgáltatva a legbecesebb köveket. Valami fris, üde magyar szellem száll ki irasából, tan m-g is csap bennünket s lelkünk szeretettel fogja körül a »Liladalk« s a »csikóbőrös kulacs« nagy köljöjet ki d e b r e c z e n i volt minden izben s mivel az volt magyarizését különczködsre hátrányos tulajdonságokra vezették vissza kortársai,

És az ifjuság, mikor évente Csokonai sirjához, majd szobra elé kivonul, hogy ott feljuts emléket, legszebb, legszentebb jogét és köteleességét teljesíti.

Az akadémiai ifjuság ez éven kivite kegyeletet az utcára. Mint már jeleztük, az ifjuság kivonulása a temetőbe fél 2-kor törtent, hol egy igazán beható és szépen tagolt emlékbeszédet mondott S i p o s Béla 3 jh. mely kiterjeszkedett mindenre s mégis részleteiben is megható volt. Némán, megilletőve hallgatók, bus hangulat szállott a közönség szivebe, melynek soraiban lelkes honleányok is voltak láthatók. Utana A c s a y Lajos th, szavalta egy remek költeményét. Ő is kiérdemli a dicséretet a pillanat mely komolyságára emelkedett költeménye előadásáért. Visszajövet 4 órakor tartottak meg a Csokonai szobor előtt az emlékünnepe p e l y t s a kert egyhanguságába bájós női arczokja nép gyermekei, urak es diákok, sőt par rendőr is vegyült. Ott lattuk: K o m l ó s s y y Arthur városi főjegyzőt, dr. Erdős József theologiai tanárt, dr. Gulyás István gymn tanárt és másokat.

Az ifjuság elénekelte a »Hymnus«-t és ezután K u n Béla 3 jh. lépett a szobor talapzatára es egy kerek kidolgozásu igazán szép beszédet mondott el, vagyis olvasott fel kitünő hangsúlyozással, Ezután az ifjuság rázendítet a »T i h a n y i e k h ó - r a, a miben a közönség is segített. K o v a c s i Kálmán theologus, Csokonait dicsőí ő, jeles költeményét olvasta fel, telve ifjai hévvel és lelkesedéssel.

A ritmusok szerte csapongtak, itt is, ott is megkaptak a hallgatók lelket, mindenki szivebe beleszűrődött egy kis hangulat s e perczen mindnyájan együtt éreztünk a

poéta lelkével, Mikor Kovácsi ott hagyta a szobor talpatát, a közönség a »Szozat élénklésébe fogott s ezzel az igazán minden részében sikerült fenyves emlékkünnepély véget ért.

* **Hollaender Gyulát** is letették tehát a végso, az örög nyugalom helyére tegnap délután. A gyászisztesség külfényben, amint ezt az a vallastelekezet, amelyhez tartozott, nem is engedi meg — nem volt impozáns. Koszoruk nem borították sem koporsóját, sem a gyászkozsit, amelybe a koporsója rejtve volt. A család magasabb és bensőbb érzéséből felkérte tisztelőit, hogy »mellőzék a koszorukat. Fényezés nélküli, valódi munkás férfi jellemének megfelelő volt a pompa nélküli temetés. Külső dísz helyett benső tisztelő emlékezes kísérte végso útján megérdemelt békés, csendes nyugalma helyére. Mindnyájan érezték, ki volt Hollaender Gyula, mint a »ker. és iparbank« ügyvezetője 36 éven át — a kik kísérték: a helyb. pénzüntézetek küldöttsége, Debreczen város törvényhatóságának képviselője, élen a főispánnal stb. De legszebb, legmeghatóbb látványt nyújtott a temetési menet élen a »Debr. 1848—9. Honvédegyet« egyenruhás csapata, az egyet elnöke, jegyzőjének egyetemben, a gyászszáslóval és azzal a ronggyá vált harcozi lobogóval, mint annak a nagy időnek emléke, a melyben részvétét Hollaender Gyula mint honvédszázados legnagyobb — talán egyedüli büszkeségének tartotta. Hogy ezen hazafi és a Magyar Nemzet szent ügyéért vérét is áldozni kész vén apa érdemét ilyennek tekintette a gyászoló család is — megmutatta éppen azzal, hogy a temetési menet élére az agg honvédek állította, a dicső mult szent emlékezetét fennterti ereklje száslóval. Nyugodjanak békés csendben a nemes szívű munkás férfi, szerető családapa és dicső történetekben részt vett hazafi kihűlt tetemei, a mindnyájunknak köz edes anyaföld poraiban.

* **Tápay Mihály a debreczeni kuruzsló.** A sokat zaklatott szegény ember neve még mindig kísért. Csak nemrégiben kellett neki elhagynia egy jogérvényes ítélet alapján Debreczen, szülővárosát, hol szerető családja, hazá, földje, egyszóval mindene van ami kedves s lam ma ismét egy reá vonatkozó irat érkezett, amelyben a belügyminiszter felhívja Debreczen város közönségét, hogy Tápay Mihály csodadoktor, kuruzsló és tiltott orvosi gyógykezelést végző egyen működését folyton eber ügyelemmel kísérje s annak visszaélései megakadályozására továbbra is minden lehet tegyen meg. A belügyminiszter ezen rendelete, mely el városunk lakossága iránt érzett jóindulatának és figyelnességének kétségtelenül tanujelét adta, köszönetet és elismerést érdemel, de azért mégis csak különös dolog, hogy a közönség figyelmét egy oly egyen működésére hívják fel, ki a városból törvényes ítélet alapján ki lett tiltva, ergo nem lehet itt. Hogy ha a belügyminiszter urnak ez a rendelete gnyomosolyt fog csalni sok embernek arczara, az mindenesetre indokolt lesz.

* **Az ipartestület** megalakítása ügyében közeleboról tartott ülésén az ipartestület tiszti karaba a következők jelöltettki és fognak az e tárgyban tartandó közgyűlésnek megválasztás végett ajánlatni: Elnök Tóth Kálmán. Számvizsgálók: Rösler Rikárd építész, Jobbágy Imre timár, Konez Lajos bankhivatalnok. Előjárósági tagok: Csizmadia iparosok Kurucz Miklós, Varkoly József, czipész Weidner Gusztav, Kiss I. Ferencz, szabó Tóth Kálmán, Szedlák József, asztalos-kárpító Dinnyés Gyula, Náday Rezsó, timár Eklí Gábor, Fazekas István, költelverő Nagy Gábor, könyvkötő Gábor, könyvkötő Dávidházi Kálmán, pintér Asztalos István, szücs Móríc András, szígyártó Nagy János, géplakatos Bauer Ignác, késműves-csutoras-fésűs Szabó Ferencz, gubás Salánki Ferencz, hentes Medgyaszai Sándor, órácsész Serli Ede, ács Bisotka Gábor, Szabó József, fazekas, kályhás Tóth Balint, szobafestő, fénymázoló Tieszen Arthur, építőmester kőműves Stegmüller Árpád, Biczó Gyula, lakatos Jóna Daniel, kovács Molnár Ambrus, badogos Preisser Salámo, szappanos Polgári Marton, kerékgyártó Ungváry Mihály, kocsi-

gyártó, szattler Riesz Henrik, borbély Friedvalszky Rezsó, szürszabó Matatinszki Ferencz, mészáros Szentesi János, mézes-kalácsos, sütő, cukrász Konrad János; póttagok: csizmadia Dobi Károly, szabó Weisz Sándor, asztalos Nagy Sándor, festő Zelinger Ede, lakatos Blaskovics Mihály, kőműves Károlyi Sándor, czipész Jakab Károly, badogos Tóth Gyula, hentes Kovács János, esztergályos K. Tóth Sámuel, aranyműves ifj. Kostya János, kovács Nagy József.

* **Gyilkos merénylet a macsi pusztán** izgalmas jelenet híre érkezett tegnap a rendőrséghez. J u h o s István vasuti ör kétszer rálott Belányi álcmas előjáróra, kit szerencsére a lövések nem ta áitak s így megmenekült a nagy veszedelemből, A gyilkos merénylet részleteiről tudósítók a következőket közli:

Juhos István szerdán egyik szomszédjánál volt lakodalomban, honnan csak másnap reggel jött vissza erősen ittas állapotban. Otthon valami csekély ok miatt összeveszett a feleségével. Dühében felkapta az asszonyt, kivitte a sinek közé és ott hatalmasan ütö ki. Juhos brutális tettének tanuja volt egy K o v á c s nevű cukor gyári alkalmazott ki nem nézhette már szó nélkül, hogy miként veri véresre a részeg ferj a védtelen, gyenge asszonyt. — Oda ment tehát hozzá és szelid szóval b é k i t e n i kezdte. De mintha evvel olajat öntött volna a tüzre, mert a megvadult részeg ember haragja még inkább fokozódott, most már nemcsak az asszony, hanem a bekötő szolgálta ellen is támadt. Majd beszaladt a szobába és kihozta onnan két csövű töltött fegyvert. Eközben érte itotték Belányi álcmas előjárót a törtétekről, aki ép akkor érkezett meg a midőn Juhos a töltött fegyverrel kirohant. Mikor meglátta az előjárót rekedt hangon szólott hozzá:

— Feljentesz-e vagy nem jelentesz fel? — Az előjáró nem felelt kérdésére, hanem iparkodott szép szavakkal lecsendesíteni a dühöngőt. De vesztére. Mert az felkapta a fegyvert és kétszer rálott. Belányi azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem még a lövés eidördülése előtt félre ütötte a puskacsövét s így megmenekült a biztos haláltól. A merénylő gaz tette után menekülni akart, de az eset hírére összegyűlt néptömeg megakadályozta szökésében.

A főkapitány D e z s ő László rendőrfogalmazót bízta meg a vizsgálat vezetésével, ki már ma hajnalban kiment a macsi állomásra, hogy működését megkezdje. Mindenekelőtt a szemtanukat hallgatta ki. — Majd a m e r é n y l ő t is vallatás alá vette, ki gyilkos merényletének okául ittas állapotát hozta fel.

Dezső László rendőrfogalmazó különben már be is fejezte a vizsgálatot és a merénylőt a kir. ügyészségnek adta át.

* **Tiszai pécsi igazgató,** A pécsi szingyi albizottság a pécsi szüzházat 3 evre Tiszai igazgatónak adta ki.

* **Mintán még néhány szabad óram van,** tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy ének, zongora és hegedűtanításra növendékeket e fogadok. Tisztelettel Hitesy Lajos zenei tanár. Rakóczy-utca 4.

x **Uj varrógép- és kerékpár-üzlet Debreczenben.** A varmegyebáz mellett Piac-utca 56. szám alatt csinos uj varrógép- és kerékpárüzlet nyitott a Miskolczon is előkelő hasonló üzlettel bíró Schweitzer Testvérek cég. — Minthogy városunkban a szükséglet mindinkább nagyobbodik, azonkívül a bicikli-sport is jobban-jobban tért hódí, örömmel üdvözöljük ezen új céget városunkban, melynek versenyképessége és kitűnő gyártmányai bizonyára ki fogja elégíteni a közönséget. — Egyébként újatunk lapunk mai számában foglalt hírdetésükre.

* **Uj találmány.** Legjobb a Fáy-féle rögtön finomító és széptő arczkréme. Nem zsiros Ártalmatlan! Higanyt nem tartalmaz. Debreczenben kapható Dr. Róthschnek V. Emil és Tamásy-féle gyógyszerárban, valamint a készítőnél Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszon.

Városi képviselők megválasztása.

Megtörtént a mit senki nem hitt — a kormánypart ismét megemberele önmagát agyon szavaztatta dr. Benedek Jánost párt-dühből s megválasztotta helyette egyik leghibebb és legalázatosabb szolgáját: dr. Balkányi Miklóst.

Válják egészségére **Mungó** uraiméknak ez a hozzájuk méltó s őket gyönyörűségesen jellemző dicsőség. Nem irigyeljük a viláért sem, maholnap tamások leszünk benne, érdekes-e őket nyomdafestékekkel megtisztelni. Kiküldött tudósítók a következőkben írja le a választási mozgalom legérdekesebb epizódját; A piac utcai szavazatok mikor összeszámolták a szavazat összeszámolója constatalta az egybegyűlt bizalmi férfiak s a jelenlevő Főispán ur Ö méltósága előtt, hogy a 627 zavazatból esett:

Kis Áronra 336

Szántó Sámuelre 326

dr. Balkányi Miklósrá 212.

dr. Benedek Jánosra 142

E szerint: Kis Áron, Szántó Sámuel és dr. Balkányi Miklós lettek megválasztva.

»Ezen kívül van még itt egy szavazati lap — szólt az előadó ur, — de ez már fölösleges adat — engedjék még uraim hadd mellőzzem ennek felolvasását — mert az illető ur akire ez a szavazat esik ennél az egyetlenegy szavazatnál úgy sem kapott többet.»

— »Már pedig azt nem lehet agyonhallgatni! vágott közbe (általános kormánypart helyeslés és éljenzés közt) a Főispán ur

»A választás eredményének teljes és minden tekintetben a tényeknek hűen megfelelő kibírdetését írja elő a törvény és mi Uraim (a kormánypartiak felé fordulva s még erőteljesebb hangon ismételi) Mi Uraim az országgyűlés két háza által elfogadott s Ö Felsége az alkotmányosan uralkodó magyar király által szentesített törvények és törvényerejű rendeletek értelmében kel hogy eljárjunk! Az ellenzék úgy is obstruál mit mondana rank a világ, ha a mostani viszonyok között legkisebb mértékben is megsértenők a törvényt. A míg a törvény törvény az addig legyen hát törvény és szent!

(Viharos éljenzés és taps, a kormánypartiak csapatai mindenfelől zugják: Ugy van! Ugy van! Ha törvény hát hadd legyik törvény!) »Végtelenül örvendek Uraim a személyem iránt nyilvánuló lelkesedésnek és tapsnak — szólt a főispán — és most azt hiszem mindnyájunk óhaját fejezem ki avval ha ismételtlen kérem a szavazatlap felolvasását.»

E szavakra halálos mély csend következett s az illető szavazatszámoló ur olvassa a lapot:

»**Savanyu József** ur kapott **Egy** (mond: 1) **szavazatot.** E szavakra jóízű mosoly derengett minden arczon, csak a Méltóságos gróf D e g e n f e l d **József** főispán ur pirult el. . . . — Mintha mondotta volna »ez egyszer nagyon betartottam a törvényt, de ha tudtam volna most sem tettem volna« Ezzel véget ért a választás.

Színház.

»**Az aranyember.**«

Jókai Mór koszorus írónk egyik becsesebb színpadi alkotása az »Aranyember«, ez a hatásos képeivel és regényes meséivel épp oly érdekes, mint amilyen morális értékű színmű került csütörtök este színre. Nem csodálkozunk tehát azon, hogy a közönség érdeklődése idők multával sem csappant meg e darab iránt, mert az író és alkotása egyaránt hatalmas vonzerőt képeznek Megtelt a nézőtér distingvált érdeklődő közönséggel, amely az előadás menetét figyelemmel kísérte végig és amilyen hallgatagon siklott át az elnagyolt vagy nem tökéletes gonddal interpretált részeken olyan lelkesedéssel és elismeréssel adózott hol a szereplők alakításával méltókká tették erre magukat.

Az összbnyomás mindenesetre kellemes

hatással volt a közönségre és csak részleteiben voltak apróbb kifogások. De mert a debreczeni színtársulat drámai személynéi szintén álló, tökéletes és még részleteiben sem kifogásolható ensemblékra is képes, emelünk szót a kisebb hibákért, akkor, midőn a magyar irodalom egyik jelesének alkotásával számol a nyilvánosság előtt Thalia személynéje.

Merőben téves például egy olyan szerepet noviciusra bízni, mint a milyenben Odry Árpád küzdött a kivétel nehézségeival. Nem első esetben említjük fel, hogy a fiatal szerelmes színész ideges kézmozdulatai indokolatlanul markáns banghordozása érthetlenségbe olvadt szavai és sajátos járás-kelése nem predestinálják őt olyan szerepekre, a melyekben elegancia, finomság, a hangban férfiaság, lágyág ölelkeznek. Csak természetes tehát, ha ezek a hibák erőteljesen kirínak a keretből, mely különben a művésziesség felé hajló volt. A közönség hidegségével kétségbevonhatlanul jelét adta elégedetlenségének.

Timár Mihály személyesítője a színpad világának rutinirabb tagja Komjáthy János volt. Meglepett bennünke melegségével amelyet szerepmébe öntött, felhaborodásával, amelyet Krisztyán Tódorról szemben éreztett, de különösen az al drámai erővel, a melylyel a Timea hűségében csalódott Timárt visezték. Igaz volt itt szava és játéka egyaránt és a természetesség erejével áradt a közönségre.

Athétiát, ezt a démon lelkű nőt, Komjáthy né fényes sikerrel játszotta meg. Feltámad gyűlölete Kadisa, feltékenysége Timea ellen és drámai erővel adta vissza a szenvedélyek ilyen gyors változatát. Leghatalmasabb azonban abban a jelenetben volt, mikor ördögi mosolytal és kíméletlenül tárja fel Timár előtt Timea hűtlenségét. Az alakítás művészi értéket zugo tapsviharral jutalmazta a közönség és a kiváló művésznőt többször zajosán hívta a lámpák elé.

Noemit, ezt a parforce naiv szerepet a maga poetikus lágyágában, édességében adta vissza Szabó Irma. Szeretetremlőtlenség és baj ömött el egész játékán Szívöl fakadt és szívhez szólt minden szava.

Fáty Flóra Timát csak ott találta el, ahol a félték, megcsufolt gyermekek és ismereteiben korlátolt leányt kellett visszadnia. De mikor már asszonyává lett és szerelme golyóját szívébe zárt ke-erőséggel járja, sem hangban, sem játékban az igaz és helyes utat nem bírta eltalálni.

Tanay Krisztyán Tódorja sok részében eltért az eredeti felfogástól, de az a lelkesedés, amelylyel Tanay feladatát megoldani igyekezett, — feltétlen dicséretet érdemel.

Teljes dicséret illeti Follinuszné Theréza mamáját, a mely minden ízében átfönt és át is éreztet alakítás volt.

A felsőbb páholyokból leáradt s az állóhely örökös mozgolódásával szszolvadt zaj nagyban gátolta az előadás jobb részének elvezetését.

Mártha

vagy a richmondi leányvásár.

— Regényes vig opera. —

Írta: Friedrich. Zenéjét szerzette: Flotow.

A tegnapi est volt a debreczeni színház 3-dik opera estéje. Sok halogatás és viszontagság után végre színrre kerülhetett Flotow „Márthája”, melyet nagy és előkelő közönség hallgatott végig.

Az előadás szép sikert aratott, majdnem oly nagyot, mint Hunyadi László. És ez nagyon sokat jelent, mert Hunyadi vérünkéből való vér s a dicső hajdankor, a hazafias lelkesedés fényes zománca vonja be. A Mártha, származása szerint számunkra idegen, csak szép meséje s remek, fülbemászó zenéje hódítja meg egész érdeklődésünket.

Kritikánkat a kifogásokon kezdjük, hogy jól végezzük. Általános hibája énekes személyzetünknek, hogy bármily kitűnően adja elő dallamait, a szöveget olyan érthetetlenül ejti ki, hogy a mese majdnem teljesen elvész.

E kifogás nem áll Mezeire, ki e tekintetben dicséretes kivételt képez, mert a szöveget kitűnő érthetőséggel ejti ki.

Aztán azt is meg kell jegyeznünk, hogy a darab vég felé általános faradtságot lehetett észlelni s ez a része már nem is volt úgy betanulva, mint az első ketharmad. Alig volt szereplő, ki ennek következtében egyes részleteket el nem ejtett volna.

Attérve a művészekre, mindenek előtt Leopold Franciskáról (Lady Harriet Durham) kell megemlékeznünk, aki igazolta eddigi kritikánkat. Megjelése nem hódítja meg a közönséget, alsóbb hangjai nem megfelelőek; felő hangjai csak ott, hol tulságosan élessé nem válnak, azonban kiűnő iskolájával mégis képes hatást elérni. Nemes törekvés és énekudását elismerjük, de nem ismerjük el, hogy ő lenne a debreczeni színház regóta keresett kórátor-énekesnője.

Teljesebb, zavartalanabb sikert mutathat fel Kallay Lujza (Nancy) ki énekből-játékban öltözékben egyaránt az est hősnője volt, pedig szerepe a szerzők szándéka szerint másodikrangú.

Karacs (Lyonel) kiűnőn volt disponálva; jól játszott és pompásan énekelt. Egyes énekszámait valóban remekek voltak, soha szebben, jobban nem énekelt, mint e darabban s ezért szívesen megbocátjuk, hogy legvégül a faradtság rajta is megérzett.

Mezey (Pumkett) a tegnapi estét legsikerültebb estéi közé számíthatja. Ugy énekelt, mint soha, játéka maszkja is igen jó volt. Pedig most is volt pár hely, különösen Kallayval való kettőse az utolsó előtti felvonásban, mely nagyon mutatta elért hatását.

Főleten dicséret illeti a férfi és női kar tagjait, kik bámulatozó szabatossággal oldották meg nehéz feladatukat s a kitűnő karmestert, Znojmeszkyt, ki teljes lélekkel s odaadással vezette a zenekart és a szereplőket; a zenekar, tulhangos játéka daczára s bálánkat érdemi, mert lényegesen hozzájárult az előadás sikeréhez.

A végeredmény: mindent összegezve, a hibákat is kedvezés nélkül megróva, nagyon szép estről számolhatunk be s tesszük ezt a legigazabb örömmel, mert mindig jól esik látnunk, ha Debreczen a színészetet hozott nagy áldozatai fejében, a mai vidéki viszonyok közt megfelelő ellenszolgáltatásban részesül.

— a. — a.

IRODALOM.

„A magyar nemzet pusztulása” (oláhosítás miatt.) Összehasonlíthatatlanul különbözik ennek a műnek iránya, szelleme, — minden más munkától, melyet valaha nálunk az oláhosítás kérdésében megírtak. E mű szerzője: dr. Király Péter megszólaltatja és beszélgeti előttünk a jelenségek egész csoportozatát, melynek mindenike a közönséges nép életkörülményeiből van mintegy elszve... Szerző odavezeti olvasóját a szabad természetbe s ott mutatja be, hogy minő okok es működő erők eredményezik »Erdélyben a magyar faj pusztulását s az oláh nemzetiség rohamos terjeszkedését». De szerző nem elégszik meg e szomorú kép bemutatásával, hanem tetekre hívja fel nemzetét és a magyar kormányt — s reámutat az eszközökre és módokra melyekkel e szerencsétlen állapotot jóvá lehet tenni.

Az egész mű legjellemzőbb tulajdonát az a lángoló haza és fajszeretet képezi, mely a szerző lelkének egyik legszebb kincse.

A mű iránya oly természetes és egyszerű s annyira kerül mindenféle tudományos terjengést és száraz prózaiasságot, hogy ha egy iskolás gyermek veszi a kezébe e könyvet az is megérti ezt az első mondattól az utolsóig.

Melegen ajánljuk e kitűnő munkát minden igaz magyar hazafinak. Ára füzve 60 kr. diszkötésben 1 frt 50 kr. mely összegeknek postán leendő kiutalványozása esetén a megrendelő a könyvet portómentesen kapja. Megrendelhető e mű a szerzőnél, Dr. Király Péternél Debreczenben (Szent-Anna u. 5. sz.)

Kapható még Ráth Mór könyvkereskedésében Budapesten, László Albert, ifj. Csáthy Ferenc és Telegdy K. Lajos könyvkereskedőknél Debreczenben és Heimlich könyvkereskedőnél Szilágy-Somlyón.

CSARNOK.

A kisbíró bosszúja.

Az öreg Rigó Károly is régen elkötözött már az elők sorából. Pedig be jó ember volt szegény!...

Szóllóbíró volt bizó; szép lánya is volt; jó hora is termett, büszke is volt reá.

Egyszer beállított hozzá a komája Fülöp Szücs Mihály, meg a kisbíró Kollár Ferkó. (Az ő idejében a kisbíró a jobb módúak fiáiból választották. Arra való volt ez az állás, hogy a gazdaleány itt tanuljon be a községi ügyes-bajos dolgokba. Így azután egész a főbírósig felvitte.)

Fülöp Szücs Mihály értett a komája nyelven

— Komám uram, azt hallottam, hogy szaga van a borának.

— Ejnye, ugyan kitől hallotta komám uram? Rozsi, hozz fel csak a tavalyi termésemből!

Majd elfelejtem mondani, hogy a Rigó Károly lányát Rózsikának hívták.

— Egybe! t les, édes apám uram! (Rigó Károly minden gyermekétől megkövetelte, hogy az »apam« után odamondják az »uram« at is.)

Ott islett a bor egybe az asztalon.

— No hát mit szól hozzá komám uram? — kérdezte a gazda az első kocczintás után.

— Megjárja, szó sincs róla, de egy pohárból még nem tudja jól megítélni az emler.

Hát c ak folytatták tovább.

— Szóljon már öcsém uram is, mit mond a boromra?

A kis bíró nem nagyon bánta, akarmit csináltak is Károly gazdák, mert bizony szép lány volt a Rózsika, pedig kényes se volt az eszemadta. Nem is nagyon ivott Kollár Ferkó, csak éppen, hogy tessék-lássék.

— Tudja komámuram, az ilyen fiatal embereknek még egészen másra van a gondjuk. Úgy veszem észre, hogy nem nagyon húzódoznak egymástól.

Erre Rózsika lángveres lett és kiszaladt a konyhába az édes anyjához.

Magállj öreg — gondolta magában Ferkó — megbánod te még azt, hogy elriasztottad mellőlem Rózsikát.

Tudta, hogy Fülöp Szücs Mihály egy kicsit potya-ember. De néha mégis kitett ő magáért.

Mihály napkor beállított az öreg a jegyző szobájába, hogy:

— Nótárius uram, ha nem restelné felkeresni a hajlékunkat, az öregbíró urral együtt szívesen látnám egy kis barátságos vacsorára.

Azután az öreg bíró hívta meg. Othon pedig hozatott egy font pecsenyének való húst.

A kisbíró mindig ott settenkedett az öreg bíró szobája körül. Így tudta meg, hogy mit akar Mihály gazda.

Midőn ezek elmentek, felkereste a kántort, meg a második bíró, hogy tiszteli Fülöp Szücs Mihály uram, szívesen látja őket egy kis névnapi vacsorára.

Régi jó szokás szerint ha nem hívta is őket Mihály gazda, de ha jöttek, szívesen látta. A fel ségének pedig megmondta, hogy szalajtsa a cselédet másik font husért.

Kis idő múlva jött a közgyam, meg a pénztáros:

— Adjon Isten jó estét Szücs Mihály uram! Ha jól tudjuk, kegyelmednek ma neve napja van, hát az Úristen igen soká tártsa még erőben, egészségben, békességben, a mellette valókkal együtt! A meghívást pedig köszönjük.

Mihály gazda megköszönte a jó kívánatot

majd kiment, megvakarta a füle tövét és hoztatott megint egy font húst.

Azután másik két tanácsost küldött a kisbíró, s így kettenként az egész előjárásigot. Mindegyiknek azt mondta, hogy Fülöp Szücs Mihály uram hivatja, pedig ennek eszébe se volt.

Mihály gazda pedig mindannyiszor megvakarta a füle tövét, valahányszor új vendége érkezett és mindannyiszor újra szalajtolta a cselédeket a mészárszekbe.

De legjobban akkor vakaródzott, mikor egy banda cigány beállított az udvarába és az ablak alatt belevágott a nótába.

Azt sem tudta, hogy boszankodjék-e, vagy örüljön. Fölkelt az asztal mellől, kiment és előtte állott Kollár Ferkó a kisbíró.

— Mindjárt tudtam, té gezengsz, hogy te csináltad az egészet. Gyere be, vessz el te betyár!

— De uram bátyám, ha cigány van akkor tánczunk is.

Ugy is lett az, hogy a kisbíró is elment néhány pajtásával a főbíróhoz, a szőlőbíróhoz, községhez, meg a melyik vendégnek csak lánya, vagy fia volt, mindegyikhez.

Meg az asszonyok is hívogattak.

— Szomszédasszony, komámasszony, sógorasszony, jöjjön csak at egy kicsinyég!

Egész k's tagzi let belőle. Késő este lett vége a dáridónak.

Mondom, egy kicsit potya ember volt az öreg Fülöp Szücs Mihály, de azt se engedte, hogy a cigányokat Kollár Ferkó fizesse ki.

Szabó István.

Vidoni Testvérek és társa

első debreczeni szalámi gyárosok Domb-utca, tudatják a n. é. közönséggel, hogy f. évi november 25-től kezdődőleg vászmentes helyről állatorvosi bizonylattal ellátott

sertés húst

elkezdve a 2-ik csuklótól 45 kilótól feljebb csakis első rendű minőségűt vesznek. Jelentkezések már májtól kezdve elfogadtatnak.

A csizmadia árucsarnok tulajdonát képező nagy-csapó-utca 323. számú háznál levő egy bolt, mely jelenleg most bőrüzletnek használtatik, 1899 évi május 1-től 3 vagy 6 évre kiadó. — Ertekezhetni Hüvelyes-utca 6. szám alatt Kurucz Miklós szöv. elnöknél.

Férfi és női bőrkesztyűk minden színben 1 frt párja.

Uri és női divat áruház
IFJ. KOVÁCS S.

Kossuth-utca

1-ső tkpénztár épület, a következő czikkeket ajánl mélyen leszállított árakon
fehér ingek, sima és redős alsónadrágok
harisnyák
téli kesztyűk,
Jäger ingek, nyakkendők, gallérok, kézellők, esőernyők, férfi, női és gyermek cipők, valódi angol kalapok, sapkák, fésűk, kefék, szappanok, uti bőröndök stb. itt fel nem sorolt czikkeket bámulatos olcsó árban beszerezhetők a fenti cégégnél.

Férfi és női bőrkesztyűk minden színben 1 frt párja.

Örök áron eladó

vagy bérbe kiadó

(az Elepi pusztán, ugynevezett Fertői lapos)

48 és fél nyilas

szántó és legelő föld.

Értekezhetni felőle Rickl József Zelmos üzletében, vagy a tulajdonos özv. Fabriczius Gézájánál, Széchényi-utca 31.

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT VÉGKIÁRULÁS.

Női divatáru és felöltő üzletemet

végképpen megszüntetem, e végett a még raktáramon levő újonnan érkezett nagymennyiségű

divatárunkat, felöltőket és bundákat

a mai naptól kezdve minden elfogadható áron végképpen kiárusítom. Aianlom ezen kedvező olcsó bevásárlási alkalmat a tisztelt közönség figyelmébe.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

Raktáron vannak:

fekete és színes ruhakelmék és selymek, flanel kazán és mosóvelecek. Karton, batist és atlasz szatinok, posztó, berliner és selyem kendők, ág és asztalterítők,

Szatin és atlasz paplanok, vászon és sifonárak, plüsch, bársony valamint KÜLÖNBÖZŐ RUHADISZEK ÉS HOZZÁVALÓK.

Női és gyermek felöltők, plüsch kabátok, szörme gallérok és bundák dus választékban feltűnő olcsó árban.

ROTT L. Debreczen, Főpiacz.

AZ „ANGOL DIVAT“-HOZ CZIMZETT férfi-, fiu- és gyermekruha raktárban

Piacz-utca, 43. sz. SVETICS-ház,

Őszi és téli ruhák felette olcsó szabott árban

legújabb divat szerint, bel- és külföldi szövetekből kaphatók

WELKOVITS ANTAL vezetése alatt.

Megnyilt a

Párisi Divat Áruház

Debreczen, a főposta mellett.

hol a legnagyobb választékban kaphatók remek kivitelű

NŐI ÉS GYERMEK FELÜLTŐK.

Szörmeárúk,
Női kalapok,
Blousok és gyermekruhákban
különlegességek.

Tulajdonos kikérletése végett minden darabon fel van tüntetve a legolcsóbb szabott ár.

Uj csemege és fűszeráru üzlet.

Nagy raktár mindentéle fűszer és csemegekben.

Dessert czukrok és különlegességek.

Francia és angol

Chokoládék és bonbonok.

Déli-gyümölcs,

bel és külföldi

CSEMEGE SAJT.

Rum, cognac, bor,

valamint

Chinai és orosz theák raktára.

SARDINIÁK

és minden más halfélék.

BÉKÉS EMIL
DEBRECZEN, Piacz-utca 42. szám, Biedermann-palota.
Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a Biedermann palotában
csemege, fűszer, czukorka és déli gyümölcs
áru üzletet nyitottam.
Egyedüli célom lesz, hogy szolid üzleti elvekkel, pontos és jutányos kiszolgálással mennél nagyobb vevőkört biztosítsak magamnak.
A n. é. közönség b. pártfogását kéri.
teljes tisztelettel **BÉKÉS EMIL.**

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Az eperjesi ág. ev. kollegium theológiája

— Iskola-történelmi tanulmány, —

Irtá: — a. r.

Nem lehet az eperjesi evangélikusok ellen elkövetett méltatlanságot itt csak vázlatban is felmutatni,

Már csak az, hogy a tulnyomó számu, vagyont és műveltséget képviselő evangélikus polgárságnak templom és iskolabeliséget gunyból a város falain kívül eső szemét és piszoklerakó helyen, peczér-hóhér-lakas szomszédságában mutatnak ki s aztán a város egész területéről kiti tják őket, hogy ne találják fel az otthont jogos otthonukban, mutatja állapotuk izzonyosságát és reménytelenségét. Mennyi és mily sikertelen küzdés, fáradság és pénzáldozat jutott osztályrészökül, nem-hogy visszanyerjék elrablott jogos tulajdonukat, hanem csak hogy tisztességesebb helyet nyerjenek istentisztelet és iskola épületek felállításának és ezeknek szabad gyakorlatot biztosítsanak! . . . Biztatás itthon . . . biztatás Bécsben és mindenütt Csákly István gróftól — J. Leopold megbízottjától — Lócsén, a kancelláriától Bécsben . . . Itt nagy költséggel állandóan fenntartott ügynökök — Szere di Janos — fáradhatatlan sürgetései: felirat, leirat egymást érik. Hasztalan! Magába Eperjesre nem csak pázsatori teendői végzése nem bocsát be a kizárólag papista hatóság egyetlen prot. lelkész sem, hanem a netalán itt találtat is poroszokkal hajszolják fel! Tesüleg is bántalmaznak, nyilvánosan is megbecstelenítik. A dragonádé vezetője a renegát Grotker Tóbiás nevével méltó, hogy itt közülat tárgyává tegyük a már fennebb említették mellett. Ellenben erőszakkal kényszerítették őket a papista módszerinti szertartásokban, processziókban való részvételre, zászlók vitelére s ezek tetemes költségei hordozására, a melyek az ó nagy adóterhükből pazaroltattak sat. sat. Micsoda aztán, ha mindeneiket vizsgáló meggyőződésből őszintén követelt vallás erejével nem támogatott, az iskolai kezpes hatása aital nem emelt lelkük meggyengült, eltántorodott és el is bukott és átmentek oda, a honnan kecsgették minden anyagi előnyökkel, hivatalal, kitüntetésekkel, amikből miot evangélikusok kérlelhetetlenül kizárva voltak, vagy ha meghajolni még sem tudtak, kivándoroltak. Ekkor pusztult ki nemcsak Eperjesről, hanem az egész Sáros megyéből a prot. magyar nép, mert az ittmaradtak sem templomban, sem iskolában nem hallván többé saját edes anyanyelvüket, áttótosodtak. A régi magyar lakosságnak időnkben csak az elferdített család és községnevekben el szomorú emléke, de egyetlen magyar község vagy magyar népből való földmivelő már nem található!

Bizony 18 éven át azon városban, mely e szép felvidéken a protestantizmus központja, az iskolai ismeretek és a közműveltség kiadásának kutféje volt: nem lehetett prot. istentisztelet, sem józan evangéliomszerű vallás-erkölcsi iskoláztatást gyakorolni, hanem aki ezt akarta, szöknie kellett, — ha ugyan ezt is meg nem gátolták — oda, ahol feltalálhassák magoknak a vallás vigaszát, gyermekeiknek a józan iskoláztatást.

A Magyarország elnyomásában is végtelékig ment bécsi kormány azonban még ennyivel sem tudott betelni, hogy cseljét egészen elérje, hogy teljes biztosságot érezhessen el kellett még tavolítani utolsó eltétjét is a magyarok feltámadhatása reménységének.

II. Rákóczi Ferencz a linci békekötést kivívott nemzeti erdélyi fejedelem I. Rákóczi György második unokája Munkács hőselelkű védője Zrínyi Ilona gyermeke, bár már katolikus és lehetőleg Bécs szerint növeltetve, ennek megfelelő módon és viszonyok közt élt; de mint magyar, mint szabadság-hősök utóda és fejedelmi vagyion birtokosa sz udvar és udvariak szemében, mert reá még mindig reménnyel tekintettek elnyomott nemzetfelei; aki ha meghallja ezek siralmát: kitűzheti a felszab-

aditási harcz zászlóját, amikor az elkészerítettek kétségkívül hozzacsatlakoznak. El tehát ezzel is . . . el oda, hol nagyapja fejét ütötte le a bakó — Bécsujhelyre! És Solary gf. cs. general a gyanútan Rákóczi Ferenczet 1701. Apr. 10-én N. Sároson csakugyan elfogattja, s Eperjesen át, hol háza jelenben állami posta s most is az ő nevével viseli és közkegyelet tárgya — Bécsujhelybe kísérteti.

Rákóczi Ferenczet, ezen a szabadsága és élete elleni merénylet, meggyőzte arról, amiről nemzete elkéseredett fia eddig hiába igyekeztek meggyőzni, hogy Magyarország panasza — — »Quereta Hungariae« — nem ok nélkül hangzik s kézikell mely leörje a rá rakott nehéz bilincseket! Talán enélkül nem is lett volna azzó, amivé lett: a testvérkét Magyar hazas szabadságának utolsó fejedelmivé zér évé: a ki nek küzdelme, ha végre szintén elbukott is: azt a tanulságot megadta Bécsnek, hogy egy Nemzetet, melynek nagy történelmi emlékei és szerződéssel, vérrel ujra és ujra kivívott bekeköltésekkel biztosított jogai vannak nem lehet akaratlan rabszolgá néppé tenni és királyi koronasz hazáját az osztrák császári birodalom tartományává, lealázni beolvasztani.

Rákócziak bécs uj helyi fogságából sikerült megmenekülni 1701. okt. — Lengyelországba. Innen azonban csak 1703. Majusában jött át a Beszkid-Kárpátokon Bereg megyébe, ahol már Munkács uradalmanak hozzá imádásig hű, nagyobb részben ruthén jobbágjai, megis kezdék a felkelést. S midőn kitűzte a hazaföldén »Propatria et libere« a te» magasztos felirással megszentelt zászlóját: a lázas várakozásban már-már elepedt Szatmar és szomszédmegei nemesei, sereglettek hozzá. És ezeket követték amint előre indult, nyomról-nyomra a függetlenségétől megfosztott ország politikai és vallásszabadság után rajongva áhítózó népe, vallaskülönbég nélküli, nagyobb részben azonban protestánsok.

Természetesen a diadalai előhaladó felkelés a szolgnyomottabb eperjesi evangélikusokat sem hagyta érintetlenül. S mivel az idevonult császári hadsereg általmábaa bizakodó papista városi hatóság, vallás és iskolaügyi legszerényebb kerésőket még most is mereven visszatartatja s nem akart a még mindig aagyobbszamu és vagyonosságuknál fogva a város terheit tulnyomó arányban viselő elnyomottakon könnyíteni, ezek a fejedelembiz folyamodtak s tole a keresztyén erkölcsi érzésű roma ka holikusoktól meghallgattattak, akitől most már rendeletileg megis nyertek annyit, hogy »a tanács a városi vendéglőt átengedte nekik istentisztelet helyéül«

Egyelőre ennyit is örömmel fogadtak s hálánupepet ültek e jogaik teljességéhez képest oly parányi nyerevény feletti derűs hangulatukban, mert hiszen nekik, kiknek a város falain belül nem volt hol megállniok, imájuk elmondása, vagy a vallás vigaszának meghallgatása végett: csakugyan ennyi is nyerevény volt . . . hisz őstulajdonuk, drága szeretett városuk falai közt lehetett immár protestánsokképpen megállniok, létezniök!

Be is rendezkedtek a vendéglőben mindjárt templomilag . . . a németek az emeleten a magyarok földszint, a tótok azonban még a Schöbert-féle magán házban. Nem is kellett a még többre sem sokáig várakozniok. Rákóczi — K o l b jezsuita superior — durva tiltakozása ellenére visszaadatta 1705. a kollegiumot is »törvényes gazdáiknak« akik itt szintén siettek berendezni a tanügyet, ujrakézdtek az elkobzás miatt alap hiányában a gyűjtést, bel és külföldön, itt XII. Karoly svéd királyt is megkeresve, kitől nemanynyira anyagi segélyt, mint erkölcsi gyámolítást nyertek. Ugyancsak Rákóczi rendelete erejénél fogva visszakapták a város ügyeit intéző magisztrátusban részesülés jogosultságát, sőt a Szecsényi országgyűlés határozatából a jezsuiták az országból száműzetvén s Eperjes városából is katonaság között kísértetvén aduhósfanatikuss Kolb és társai egészen

fellélegzettek s a jobb érzésüket visszanyerő római katolikus lakosokkal a templomokon és egyházi épületeken a lakosság számárányának alapján testvériesen megosztokodtak, amikor a nemet evangélikusok vették ismét birtokukba a régi nagy a magyarok pedig az új magyar templomot, amit imént a jezsuitáknak el kellett hagyniok s amely napjainkban egyedül van az eperjesi német, magyar és tót evangélikusok közös birtokában.

A különösen 1706/7-ben már új erővel és fényvel megnyitott főiskola, melyet most a részrehajlatlan nagylelkű fejedelem tiszteletére »Collegium Rákócziannumna« neveztek el, ismét felvette és folytatta közhasznu működését s most már a rózsahegyiországos szinuat által kifejtett szervezetében addig, míg a Rákóczi forradalom gyengültével Eperjes 1710. Decz. 10. Wirmond cs. tábornoknak meg nem hódolt azután is meg, de mar nem ok nélküli kétségek közt, az I. József halálát követő Eleonóra özv. császárné ideiglenes kormányzó — 1711 Január 15 ikéről keltezett rendelete leérkezéig melyben az ev. vallás gyakorlat nem szorítottat ugyan még ki Eperjes egész területéről, hanem a külvárosra határoltatott; de a Collegium tartozékaival együtt ismét a Jezsuitáknak átadandónak mondatott ki, amely tényleg végre is hajtatott egy grf. Pálffy János vezetése alatt megjelent bizottság által — 1711 szept. 30 — azonban a bitorlok csak 1713 nov. 11-en költözhettek csak belé, mivel az épületek amikben kivonulni kényszerültségen elkéseredett tanuló ifjuság mindent összerombolt, amirombolható volt, nagy javítást kíván.)

Az evangélikusok aztán a nyugati külvárosban húzták meg maguka, a mult fényes egyházi és iskolai élet örökre letűntét mintegy ösztönszerűleg érző lehagoltságban; itt istentiszteletöknek, — más anyagból nem is engedtetvén meg — fából emeltek hajlékot; iskolának pedig nagyon szerény méretű épületet, hol akkor már nagyon elfért az egyszerű felekezetivé leszált iskolai népesség, a melyben a lelkész viselte a rektor hivatalt is s nem is látogatta ujra nagyszamu vidéki ifjuság.

De még ily korlátolt állapotban sem maradhatott nyugton, mivel magasabb színvonalra fejlődhetését minden eszközzel gátolta a visszakerült Kolb jezsuita városi papista plébános Ennek egészen megsemmisítő törekvése ellenébe ismét fel kellett venniök az evangélikusoknak végső erőfeszítéssel a fáradságos és költséges küzdelmet. És el is értek annyit, hogy megtűrettek, sőt az iskola fejlődésnek is indult, mert már 1712-ben némi konviklust szerveztek a szegényebb tanulók ingyenes ellátására; 1715-ben pedig a pap-rektor mellé konkrétort is alkalmaztak, sőt 1721-ben már elválasztották a rektori hivatalt a lelkésztől s önálló rektort állítottak. 1727-ben pedig a tanügy javulásával subrektor is működik, tehát eljutott az iskola legalább az 1667 előtti állapotra. De milyen fizetést kaptak ezek a tanfériak: a rektort 90, a konkrétort 70, a subrektort 60 ferral jutalmazhattak csak; megélhetésükre azonban az általok képviselt közügy szentségéből meritettek erőt s munkájokra lelkesület. Bizony emlékek iránt méltó, hogy kegyeletet tápláljon e boldogabb kor és nemzedék!

III. Karoly 1731. márcz. 21-kén kiadott »resolutioja« nagy c-apás lón az eperjesi evangélikusokra, mert ennek 9. pontja; a földes uri jognak vallás dolgában törvényé emelése »salvo jure dominorum teretrium« egészen a város mint földesuri hatóság kényének szolgáltatta ki őket. A II. Carolininare solutio« pedig a superintendenciák négyre korlátozásával való a superintendens választásában sarkaló belső zavart dobt a tiszai kerület és a VI. szabad királyi város evangélikusai közé. Ezt e zavart végre megszüntette a »dobsinai coalitio« testvéries egységgel kimondatván ebben, hogy »váltakozva egyszer

a IV. szabad kir. város német másszor a kerületbeli magyar vagy tót papok közül lesz a szuperintendens választandó.

Ez a zavar így végeredményében még javára vált az eperjesi iskola ügynek, mert közlelőbb hozta ezt a kerülethez sa kerületi superintendensek ugynevezett »C a n o n i c a v i s i t a t i o «-ja arra kiterjesztve a szuperintendensek érdeklődését felvonta s letette alapját az eperjesi iskola kerületi K o l l e g i u m «-má fejlődésének.

Mar A m b r ó z y György szuperintendens 1742 Apr. 21—27-ig tartott vizitációja az eperjesi iskola új magas lendülése új kiindulási időpontjának, méltan tartható, az ekkor behozott szabályzatok és anyagi rendelkezések — már is g y m n a z i u m i r a n g r a e m e l e k e z m é z e t e t. Még egyszer — 1749 — az ellenfének került ugyan a Helytartó tanács által az eperjesi iskolát grammatikai minőségre szorítani alá; de már 1750 ben Jun. 30. királyi rendfelmegongedi itt »nemcsak az alsóbb iskolákat hanem bölcsészeti és hittanintézeteket is a fentartásat is, megjelent 1751. Juli 6. egy másik, amely megtiltja a meg mindig elleneséges városi hatóságnak az előbbi kir. rendeletben adott jogok gyakorlásának akadályozását.

A jezsuita armány ismét elővette ugyan a L u t h e r á n u s A k a d é m i a a l l i t a s m u m u s á v a l i j j e z z e s m ó d j a t B é c s b e n e s B é c s h a l l g a t a s a a l t a l f e l b o r i t v a o t t h o n m e g k e z d t e i s m e t a z e v a n g e l i k u s i s k o l a h a b o r g a t a s a t, s e g y t a n a r a t i s e l e s u k a t t; d e m i n d e n i s m e t v i s s z a t e r t b é k e s e b b f o l y a s a b a; s ő t m á r a z 1752/3-dik tanévet az új alkalmasabb — 7 t a n t e r m e s é p ű l e t b e n k e z d t e t t e k m e g, m e g m i n d i g a k ű l v a r o s b a n u g y a n d e m a r a l u t h. t a n u l o k — a m i t a v á r o s i h a t ó s a g e d d i g n e m t ű r i m e g — k i r. r e n d e l e t b e n a d o t t e n g e d e l y n e t f o g v a a b e v á r o s b a n i s l a k h a t t a k. A z 1753/4 i k i t a n e v e t p e d i g m á r u g y n y i t o t t a k m e g, m i n t e g y »k e r ű l e t i i s k o l a « e t, m e l y n e k i m m a r i s m e t v i d e k i m e g v á l a s z t o t t v i a g i f e l g y e l o j e i s m e t v a n s n a g y s z á m u j ö v e v e n y i f j a k l a t o g a t t a k a k i k m i a t t m á r e r ő s b f e g y e l m e z e s i s s z ű k e l e g e s s é v a l t, a m u a t k z o r a k o n c z á l t a n v i s e l e m i a t t, n e h o g y e z t a z e l l e n f e l a z i s k o l a b e z a r a t a s a r a h i s z n á j a k i, a m i r e a j e z s u i t a k m i n d i g i s t e s t e k; m o s t a n y n y i v a l t o k a b b, m i v e l a z e g y s z e r ű k ű l v a r o s i e v. i s k o l a e m e l e d e s e m i n d n a g y o b b m é r v e n a p a s z t o t t a a k o l l e g i u m b a n b i r o k d o j e z s u i t a k i s k o l a j a n a k f e l y e t. A m d e m i n d o b b a n k ö l t ö t e f e l a v i d k i u r a k e r d e k l e t s e g e t, a l d o z a t k e z s e g e t i s, m e l y s z i n t e n a n n a l n a g y o b b m é r v e n n ö v e k e d e t t m e n n t u k a b b k i j a z o t m i n d e n n e m ű h t v a n y e s z t ö z t a j e z s u i t a g y ű l ö l e t e s k a j a n i r i g y s e g a z e v. i s k o l a m e z b u k t a t á s a r a.

J ó z s e f m i n t f ö h e r e z e g — 1765 ó t a m á r e s z á r i u r a l k o d o t a r s, — 1770. Jun. 7-9 n a p j a i n E p e r j e s e n t e t t l a t o g a t a s a b ó l, a m i k o r a z e v a n g e l i k u s o á i s t e z e s ű t e k a n n y i f i g y e l-

mében, hogy megtekintette templomukat és iskolájukat s helyzetükről közvetlenül és őszintén feltárva értesült remény sugár derengett. A remény teljesedés felé indult akkor, mikor a jezsuita rend az ő legesküdtőbb ellenségük, egyházi és iskolai épüeteik, alapjaik és alapítványaik bitorlója — 1773 Juli. 21 ikén XIV. Kelemen pápa — „Dominus ac Redemptor noster“ bullájával eltöröltette t, amely 1775-ben királyi tetsvényjogilag megerősítetvén — Magyarországon is kihirdettetett.

A jezsuita birtokok konfiskálásával az eperjesi K o l l e g i u m i s ű r e s e n m a r a d t. N e m a d t á k u g y a n v i s s z a a m i n t a z e m b e r s é g p a r a n c s o l t a v o n a, a j o g o s t u l a j d o n o s e v a n g e l i k u s o k n a k, h a n e m a k i r. k a m a r a b i r t o k a b a s z á l l v a e g y e l ő r e k a t o n a i é l e s t á r n a k h a s z n a l t á k, d e m á r 1779 b e n e l a r v e r e z t e s é t h a t á r o z t a k e l. M e g h a t a l m a s a b b l e p e s t t e t t a t e l j e s e d e s s f e l é a z e v a n g. r e m é n y s e g a z a l, h o g y m a j d o e m m i n d j a r t — m i n t h a e z t v a r t a v o l n a — H. J ó s e f 1880 i k i t r ó n r a l e p t e u t á n — 1781. o k t. 21. k i a d t a a s t ű r e l m i r e n d e l e t e t h á l a r a k ö t e l e z v e a z e z z e l t ű r h e t ő b b s o r s b a j u t o t t p r o t e s t á n s o k a t, m e g s z e r e z v e v e l e a h u m a n i s, f e l v i l a g o s o d o t t n é v j e l z ő k e t, a m e l y e k e z u r a l k o d ó t j e l l e m e z v e — t i s z t e l t t ö r t e n e t i a l a k k á e m e l i á. D e n e m k é s e t t s ó k á i g a z i s k o l a s o r s á n a k e l d ő l e s e s e m, m e r t u g y a n ó a z á r v e r e z é s v e g r e h a j t á s á t i s m e g r e n d e l t e — 1783 Máj. 24-en. —

Mi sem természetesebb mint az, hogy az evangélikusokban duzzadt a vágy, régi jogos tulajdonukat visszaszerezni. ígérték is hát a templomért, kollegiumért 5000 frtel vagyis 10frttal többet, mint a városi tanácsmit ez megtudva nem is késett akadályokat gördíteni az evangélikusok által lehető megszerzése ellen de ime a reménységet teljességre emelte a méltányos császár, aki Eperjesen jelen léven — talán még 1770-ki látogatása alkalmával a viszonyokról szerzett ismerete hatása alatt megbízta az evangélikusokat s ehhez képet csakugyan 6000 frt lefizetése után 1784 nov. 25-en visszanyerték az evangélikusok »új magyar templomukat« és »Kollegiumukat« tényleg kezökbe advatván császári bizottság által akkor ezeknek kulcsai.

Folyt. köv.

A téglás kertben szőlő földek eladó.

Értekezhetni Dr. Ozory Istvánnál Hatvan-utca 3 szám.

Hatóságilag engedélyezett

Végkiárusítás.

Visszavonhatatlanul az üzlet teljes felosztása miatt

a raktáron levő női és uri divat szövetek, függönyök, szőnyegek, Paplanok, vásznak, kész fehérneműek, Velesek, Cretonok, asztalneműek, óriási választék kötényekben, nyakkendők, esőernyők, zsebkendők és mindenféle divat áruk

a beszerzési áron alul

adatnak el,

minden vásárlás csak félárba kerül, ezen rendkívüli kedvező alkalmat nem lehet eléggé ajánlani az érdeklődők figyelmébe.

Tisztelettel

Besenczky Kálmán,

a Bika szállodával szemben.

Törlesztéses jelzálog kölcsönök

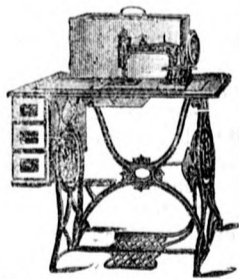
helybeli bármely utcában levő rendes bér vagy lakházakra legjutányosabban és legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

Fodor Jenő

bankbizományi irodája, Hunyadi és Barna utca sarok (Kornis-ház).

Ugyanott földbirtokokra is legelőnyösebb kölcsönök eszközöltenek.

A téli időnyre nélkülözhetetlen minden kerékpárosnak a legjobb Kolombus kerékpár állvány, darabja 1 frt 60 kr.

Minden rendszerű varrógép- és kerékpárokhoz illő alkatrészeket raktáron tartunk.

Kerékpárokat téli gondozásra elvállalunk. Gondozási díj 3 frt.

SCHWEITZER TESTVÉREK

DEBRECZEN, Piacz-utca 56. szám. (A megyeháza mellett.)

Ajánlunk:

Minden rendszerű varrógépeket családi és ipari használatra.

Eredeti amerikai, Singer karikahajós, Howe, körhajós- és Cylinder-Elastic-rendszerű, különleges himző- és gomblyuk varrógépeket, leher-nemű, férfi- és nőiszabó, nyerges, kalapos és szijgyártó munkákhoz.

Kerékpárokat, elsőrangú

angol és német gyártmányokat **Hölgyek és urak**

részére, meglepő hasznos szabadalmakkal védett újításokkal.

Kényelmes részletfizetésre is a legalsó gyári árakban.

Videkről hozzánk beküldött javításokat gyorsan és pontosan intézünk el.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve és ingyen küldünk. — Ügynökök fix fizetés és magas jutalék mellett felvételnek

Mechanikai varrógép- és kerékpárjavító-műhely.

Minden rendszerű varrógépeket és kerékpárokat a lehető legolcsóbb árban, szavatosság mellett, jól javítunk.

Preblai savanyukut

piszta alkalikus természetes alpesi savany ki-
tűnő hatással chron. Katarrhusnál, különösen
hólyagos chronikus katharrhusnál, hólyag és
velőképzésnél, és Brigh féle vető betegség-
geknél. Összetetele és kitűnő ize miatt egyúttal
legjobb üdítő és frissítő ital.

Preblai kutkezelőség Preblauban.

Posta St. Leonhard. Kärnten.

Homoki sima szőlővessző eladás.

Méltóságos Gróf Dégenfeld József
és dr. Balkányi Miklós urak debreczeni
minta szőlőtelepéről

Olasz Rizling, Kövidinka, Zöld-
silváni, Ezerjó, Nagyburgundi,
Kadarka, Oportó és Chasselas
peronospora mentes, fajtiszta
60 cm. hos-zu, őszi szedő sima
szőlővessző

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad, az el-
adással megbízott

Kubinyi Lajos

Debreczen, Kossuth-utca 32. sz.

Nem kell eldobni a viselt ruhákat,

mert én azokat úgy ki tudom
javítani és tisztítani igen olcsó
áron, hogy azokat kimenőnek
is lehet használni. Minden-
nemű átalakításokat is elvál-
lalok **olcsó árban.**

Roznay Ignác,

Piacz-utca 66.

Király Miklós alkal-
mazás, tudakozó és köz-
vetítő intézete. Az egész
ország területére kiter-
jed. Melléklendő 50 kr.
levéljegy. Németajku
bonneék és cselédség,
stb. állásokra. Resi-
czabánya, fő-utca 136.
szám.

9808
1898.

Árverési bérbeadási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa
közhírré teszi, miszerint a Piacz és Si-
monffy utcák sarkán épülő új városi
bérháznak a földszinten levő üzlethe-
lyiségei 1899 év Május 1, esetleg Feb-
ruár 1-től kezdődőleg is nyilvános árve-
résen bérbe adatni fognak.

A nyilvános árverés **1898 évi
december hó 16-ik napjának
d. e. 9 órájára** a városháza nagyter-
mébe tüzetett ki.

Az árverési feltételek és a kikiál-
tási árak megtekinthetők és megtudha-
tók a hivatalos órák alatt a város számv-
vevői hivatalánál. Árverelni óhajtok kö-
telesek a kikiáltási árnak 10%-át bánat-
pénzül készpénzben az árverelő bizott-
ságnál letenni.

A nevezett bérház lakosztályainak
bérbeadása is elhatároztatván, felhivat-
nak a bérleti óhajtok, hogy eziránt
Vecsei Imre tanácsnok, t. b. főjegyző
urnál (Városháza I. emelet) a hivatalos
órák alatt jelentkezzenek ki is ilyen je-
lentkezések elfogadására felhatalmazva
lévén, egyúttal a lakosztályok beosz-
tására a lakbérekre és a bérletekre és
a bérletek feltételeire nézve is kellő
felvilágosítást adhat.

Debreczen, 1898 november 3.

A városi Tanács.

Az 1895. évi ciroki s 1896. évi lon-
doni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel
s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekin-
télyek által kipróbált s nagyobb kórodák-
ban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármi-
nemű csuzos bántalmait, u. m. köszvény,
csúz, reuma, ischiás, asthma, stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a
mennyeiben gyakrabban idűtebb eseteknél is
már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat
teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1
korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktarak Budapesten: Török József
ur gyógyszer-tárában, Király-utca 12. és
dr. Egger A. ur gyógyszer-tárában, Váci
körút 17. szám. — Ugyszintén a főváros
összes s a vidék csaknem összes gyógy-
szertárában valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely 68 szám

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ugyszintén Debreczenben: Dr. Rotschnek
V. Emil, Tóth Béla és Mihalovits Istvánnál.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év
óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tag-
szaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban
rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt,
nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem
kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden
gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél
Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több ki-
sebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden
egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem va-
lódít utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar-
mesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főher-
czeg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpallal bélelt
cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta
e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint
más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt,
hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalp
béléssel, ugyanannál a c ipésznel s aztán küldjék ide.

Hiszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek
és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a
szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án. **KRAHL**, huszárcapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási
biróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetűtű cipők kitűnőnek bizonyultak, szil-
árdan és puhán járok; megszünt minden láb-fájásom, úgy
hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást
nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én

tisztelő hiva
WEKERLE SÁNDOR.

Nincs többé lábfájás!

Övjuk lábainkat hidegtől, nedves-
ségtől és meghűléstől.

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőr-
keményedés, sem labdaganat sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a
járása annak, ki cipőjét dr. Hőgyes-féle,
az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel
látja el.

Kettősvastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr.,
homoktalp 40 kr., **gyermekeknek fele.**

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja,
hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir.
honvédségnek eddig 22500 pár szállítottott.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges
beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és közö-
netnyilvánítások ingyen.

Vizonteladónak megfelelő árengedmény.

ÁLTALÁNOS ASBESTÁRU-GYÁR BETÉTI TÁRSASÁG
BUDAPEST.

MINDEN SORSJEGY MIND A 6 HUZÁSRA JÁTSZHATÓ

6 HUZÁS
6 HUZÁS

100.000 KORONA

5 á 20.000 KORONA STB. STB.

ANYEREMÉNYTÁRGYAKAT
KIVÁNTATRA 20 SLEVOONASSAL
KESZFÉNYBEN VISSZAVÁSA-
ROLJA A VÁLLALAT.

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

Alföldi tak. pénztár. Debreczeni ipar és keresk. ban!

Katz Jakab.

„Debreczen“ kiadóhivatala.

Serravalló-China bora

vassal,

orvosi tekintélyek, mint. udv. tanácsos. Dr. Braun udv. tanár Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag. Dr. Kräft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosevig-Moorhof tanár, Dr. Neuse tanár, Dr. Schanta tanár, Dr. Weinlehner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.

Arany érem:

Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.
Berlin 1895., Páris 1895.

Több mint 700 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, kitűnő íze miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. $\frac{1}{2}$ literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható minden gyógyszerüzemben.

Serravalló gyógyszerár Triesztben,

gyógyszerek nagybani raktárhelye.

Alapított 1848.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és feketenyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított

májolóaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell- és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker. Heumarkt 3, valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszerüzében.

DEBRECZENBEN: Tóth Béla, Mihalovits István, dr. Rótschnek V. Emil gyógyszerészek, Ríckl József Zelmós, Csanak József kereskedő uraknál.

Főraktár és főelárúsítás az osztrák-magyar monarchia részére

Maager Vilmos, Bécs.

III/3, Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárakosok BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

Legjobb sorvetőgépek, boroak, szeszavágók, répvágók, kukortermelési gépek, daráló, gró-malmok, egytemes székletek, két- és háromvasútkék és minden egyéb gazdasági gépek.

„COLUMBIA-DRILL“

„COLUMBIA-DRILL“

Részletes árjegyzéket kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Képviselet és bizományos raktár **BAUER és TÁRSA cégénél** Debreczenben, II. Péterfia-u. 73. sz.

A nagy Krach!

New-York és Londonban az európai államokat sem hagyták érintetlenül és ebből kifolyólag egy nagy ezüstúru gyár indítatva munkadíj csekély megtérítése ellenében elbizást eszközölni. Ennek folytán 6 frt 60 kr-ért küldöm bárkinek a következő tárgyakat:

6 darab legfinomabb asztali kés valódi angol pengéjű
6 darab amerikai szab-ezüst-villa egy dróballólal,
6 darab amerikai szab-ezüst-evőkanál,
12 darab amerikai szab-ezüst-kávéskanál,
1 darab amerikai szab-ezüst-levesmérő,
1 darab amerikai szab-ezüst-tejmérő,
2 darab amerikai szab-ezüst-tojástörő,
6 darab angol Victoria-aljtányér,
2 darab hatásos tábla-gyertya tartó,
1 darab teaszűrő,
1 darab legfinomabb cukorszűrő.

44 darab összesen 6 frt 60 kr.

A fenti 44 darab ezelőtt 40 frtba került, és most ezen tárgyak 6 frt 60 kr. leszállított árban kaphatók. Az amerikai szab-ezüst teljesen fehér érc, mely az ezüst színét 25 évig megtartja, s ezért jótállás vállalatik. Bizonyítékul annak, hogy ezen hirdetés

ne zédolgo!

kötelezem magamat, mindenkinek, kinek az áru nem tetszik, kifogás nélkül az összeget visszaadni, ép ezért ne mulassza el senki a kedvező alkalmat megragadni, hogy ezen remek garnitúrát megrendelje, mely még azon kívül igen alkalmas

pompás karácsonyi és újévi ajándék

is, úgy mint minden jobb háztartáshoz. Kapható csakis

A. HIRSCHBERG'S

Hauptagentur der vereinigten amerik. Patent Silberwaaren-Fabriken

Wien, II., Rembrandtstrasse 198 — Telephon 7114. sz.

Széküldés a vidékre utánvét, vagy az összeg előleges beküldése mellett.

Tisztítópor hozzá 10 kr.

Valódi csak az itt látható védjeggyel

(egészségi érc)

Kivonat az elismerő iratokból.

Küldeményt megkaptam és avval igen megvagyok elégedve, kérek még egy remek garnitúrát 6 frt 60 kr-ért

Kolozsvár,

6 exell. Bánffy báróné.

A küldeményt megkaptam és igen meg vagyok vele elégedve.

Gáád, 1895. szept. 1.

C. Chotek-Gudenus grófné.

A mintával nagyon meg vagyok elégedve és kérem az egész collectiót.

Sopron,

Marschall báróné.

BRÜNNI

POSZTÓ

gyapjuszövet

maradékok is.

közvetlen, legolcsóbb beszerzési forrás izléses legújabb és kitűnő gyártmányoknak!

Kérjen Ön

ősz és téli szövetek, Palmerston, Kammerer Cheviot és legjobb loden szövetek stb-ből tartalmu collectiót a cs. kir. szab. finom posztó és gyapjuszövet gyár raktárából

Moriz Schwarz

Zwittau (Brünn.)

Legcsekélyebb méret is adatik. Nemtetsző viszárvéteik. Minták bérmentve. Küldés utánvétellel.

Ezer elismerés.

Minták, melyre nem történik megrendelés visszakiwantatnak.